

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ

čtvrtletník pro vězeňství a kriminální prevenci

1/2016

Yellow Ribbon Run Uteč předsudkům!

Rozhovor s ředitelkou
Gabrielou Slovákovou

str. 2

Prezident Zeman
v Kynšperku

str. 8

Generálové
v československém
a českém vězeňství

str. 13

téma str. 3

reportáž str. 6

krátce str. 8

prevence str. 10

vězeňská
služba str. 11

věznice ČR str. 19

zahraničí str. 25

VS ČR str. 30

Výcvik příslušníků

Vázební věznice Ostrava

Výstava a veletrh Enforce Tac a IWA

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ č. 1/2016.

Časopis vychází čtyřikrát ročně.

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423

Editor: Robert Blanda

Grafická úprava: Karel Neuvirt

Foto: Vězeňská služba České republiky, archiv redakce

Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní příhrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4

<http://www.vscr.cz>; redakce-cv@grvs.justice.cz

telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072

Distribuce časopisu, objednávky a předplatné:

e-mail: to@grvs.justice.cz

Výroba: tiskárna Vázební věznice Praha – Pankrác

© Vězeňská služba České republiky, Praha 2016, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297.

Milé kolegyně, milí kolegové,

v polovině února jsem se stala součástí Vašeho týmu, který pracuje pro Vězeňskou službu České republiky, a již teď si troufnu konstatovat, že tento můj profesní krok na pozici tiskové mluvčí byl správným směrem. I když jsem již s mnohými z Vás v kontaktu, ráda bych se v krátkosti představila. Mám za sebou několikaletou kariéru rozhlasové redaktorky. Zhruba před 12 lety jsem dostala nabídku na pozici tiskové mluvčí města Kladna a od té doby se této profesi věnuji. Kromě již zmíněné kladenské radnice jsem pracovala ve stavební společnosti Eurovia a moje kroky k vězeňské službě vedly z ministerstva vnitra. Komunikace s médii mě baví, i když se mnohdy může dle některých mediálních výstupů zdát, že je tato práce marná. Mediální svět je nevyzpytatelný a bohužel z něj velmi často mizí profesionalita i etika. Ani to mě ale neodrazuje od toho, abych se snažila najít prostor pro dobré jméno vězeňské služby a udržovala ji v kontaktu s médii, zejména v pozitivním světle. Těším se na spolupráci s Vámi a prosím vězte, že ne pokaždé, když Vám budu volat, znamená to mediální nepřijemnost.

Přeji Vám hezké jaro

Petra Kučerová
Tisková mluvčí

Ředitelka Věznice Světlá nad Sázavou **Gabriela Slováková** říká:

Vězňů, kteří se chtějí polepšit, je dost. Podpořme je!

Jana Rajdlová

Co vás motivovalo k uspořádání Yellow Ribbon Run v České republice?

Věřím, že práce s vězni má smysl. Čím víc jim pomůžeme se začleněním do běžného života a s řešením leckdy velmi složitých životních problémů, tím méně bude obětí trestných činů. Na nejruznější potíže přitom propuštění vězni narážejí neustále. Ať už ve formě obrovských dluhů, exekucí, různých typů závislostí, týrání a zneužívání, ale i ohledně udání směru doposud nezodpovědného života. Česká společnost se k této problematice staví velmi negativně, v lepším případě přezíravě, a já bych chtěla přispět k tomu, aby lidé pochopili, že jinudy cesta nevede.

Můžete nám více přiblížit souvislost s Yellow Ribbon Run?

Chceme upozornit na to, že je třeba se celospolečensky zamyslet nad problematikou propouštěných vězňů. Člověk, se kterým ve vězení intenzivně pracujeme, většinou po propuštění nemá kam jít, kde bydlet, nemá práci, rodinu a má tak tendenci vracet se k páčání trestné činnosti. Tím se plýtvá obrovským úsilím odborníků z věznic, kteří se snaží u odsouzených nastartovat pozitivní změnu. Pokud propuštěný vězeň nepochází z fungujícího zázemí, kdy se o něj rodina může postarat, nemá moc šanci. Člověk propuštěný z vězení je stigmatizovaný záznamem v rejstříku, a pokud mu někdo nepodá pomocnou ruku, dostává se do začarovaného kruhu opakovaného páčání trestné činnosti. Tímto nezájmem tak paradoxně přibývají zbytečné oběti trestných činů. Pokud by propuštěný šanci dostal a využil, je určité velká naděje, že mnoho potenciálních obětí uchráníme.

Co je tedy základní myšlenka celé akce?

Naším cílem je povzbudit zaměstnavatele, aby přinejmenším přemýšleli nad tím, že i propuštěný vězeň může být vděčným a spolehlivým zaměstnancem. Jsem nadšena, že se do akce zapojilo Business Leaders Forum, bez kterého by se mi myšlenku na uspořádání Yellow Ribbon Run v České republice nepodařilo oživit.

Velké poděkování patří také přímo RunCzech a jejímu řediteli Carlu Capalbovi – díky jejich patronátu se podařilo dát celé akci se žlutou stužkou širší rozměr. Během příprav se k nám připojilo i RUBIKON Centrum, které v rámci pracovní agentury RUBIKON spolupracuje s více než 50 zaměstnavateli, kteří nabízejí práci lidem s trestní minulostí.

Kromě vězňů, bývalých vězňů nebo ředitelů firem poběží Yellow Ribbon Run také zástupci Vězeňské služby ČR. Budete mezi nimi i vy?

Já sama nepoběžím, neboť mám celý projekt organizačně na starosti a na všechny budu čekat v cíli. Tajně ale trénuji také.

Jak vypadá trénink odsouzených žen?

Je to pro ně náročné. Kromě toho, že chodí do práce či školy a plní řadu povinností, musí třikrát až pětkrát týdně trénovat – s tréninkem začaly druhé týden v lednu. Velké poděkování patří mým kolegům z Věznice Světlá nad Sázavou, kteří akci podporují a odsouzeným s tréninkem pomáhají. Stejně poděkování patří ředitelce z Věznice Kuřim, kde se také trénuje. Do akce se zapojil i kolega z vinařské věznice, který trénuje propuštěné vězně.

Je letošní běh začátkem dlouhodobého projektu?

Rozhodně víme, že bychom chtěli pokračovat. V našich řadách je mnoho nadšenců, kteří jsou ochotni podpořit dobrou věc. Myslím, že pokud se letošní ročník podaří, v příštím roce se zapojí spousta zájemců. Na druhou stranu ale nejsem naivní a nemyslím si, že všichni takové snahy ocení. Je mi jasné, že velká skupina vězňů se bude do vězení vracet, i když se jim snažíme pomoci. Ale i tak jich je dost, u kterých stojí za to se snažit. Nějak se začít musí, tak proč to nezkusit?

Organizátoři a zajišťující organizace

Yellow Ribbon Run Uteč předsudkům!

Jana Rajdlová

Česká republika se dlouhodobě potýká se složitým začleňováním propuštěných vězňů zpět do běžného života. Míra recidivy dosahuje téměř 70% a představuje sociální problémy, ekonomickou zátěž a bohužel i další oběti trestných činů. Ředitelka ženské věznice Světlá nad Sázavou Gabriela Slováková se před pěti lety v Singapuru zúčastnila běhu v rámci Yellow Ribbon Project, kterým spolu s tisícovkami dalších běžců podpořila začlenění propuštěných vězňů zpět do společnosti.

Běh se žlutou stužkou, symbolem celého projektu, se jí podařilo díky spolupráci s platformou Business Leaders Forum a společností RunCzech dostat i do České republiky. Se žlutou stužkou a mottem Uteč předsudkům! se dne 8. května na start Volkswagen Maratonu Praha postaví štafetové týmy složené ze současných i propuštěných vězňů, příslušníků vězeňské služby, zástupce kanceláře ombudsmana, ředitelů velkých firem a představitelů dvou zaměstnavatelů odsouzených žen ze Světlé nad Sázavou, společností JIPOCAR a Kostelecké uzeniny. Společně, bok po boku, chtějí upozornit veřejnost na problematiku vysoké nezaměstnanosti osob po výkonu trestu, která existuje i přes fakt, že charakter trestné činnosti není v rozporu se zaměstnatelností.

Yellow Ribbon Project, idea masového běhu s tematikou zaměstnávání a integrace propuštěných vězňů do společnosti, vznikl před 11 lety v Singapuru. Získal tak širokou podporu veřejnosti, že díky němu bylo vytvořeno přes 2000 pracovních míst pro propuštěné vězně. Postupně se ze Singapuru přesunul i do Hongkongu,

na Filipíny a Fidži. Praha je prvním evropským městem, kde se tento unikátní projekt uskuteční, a zcela poprvé bude součástí běhu světového formátu. „Jsme tady proto, abychom vytvářeli určité hodnoty, Yellow Ribbon Run je právě jednou z nich. Myslím, že je velice důležité lidem, kteří udělali chybu a odpykali si svůj trest, umožnit důstojný návrat do společnosti,“ říká Carlo Capalbo, prezident organizačního výboru RunCzech, pořadatele pražského mezinárodního maratonu. „To, že běh realizujeme, je i unikátní vzkaz pro všechny, kteří jsou nyní ve výkonu trestu a budou v televizi sledovat, že lidé venku si připínají žluté stužky na klopky. Tím tak lidem ve výkonu trestu posílají jasný vzkaz – že až vyjdou z věznice, budou ve společnosti přijati,“ dodává Iva Petříčková, výkonná ředitelka Business Leaders Forum. Záštitu nad celou akcí převzali ministr spravedlnosti ČR, ministryně práce a sociálních věcí ČR, veřejná ochránkyně práv a mezinárodní vězeňská organizace ICPA. Připnout žlutou stužku a podpořit české štafetové běžce v boji za zaměstnanost osob po výkonu trestu přijede i delegace

z kolébky Yellow Ribbon Run – zástupci singapurské vězeňské služby v čele s jejím generálním ředitelem.

Co je žlutá stuha?

Žluté stužky, které ozdobí trikoty běžců, vyrobí odsouzené ženy ze Světlé nad Sázavou. A proč právě žlutá stužka jako symbol celého projektu? Žlutá stuha – symbol pro návrat do společnosti, symbol naděje – vychází z písně Tie a yellow ribbon round the old oak tree. Tuto píseň vypráví někdo, kdo si to odkroutil a není si jistý, zda bude doma vítán. Píše dopis svojí lásce s prosbou, aby uvázala žlutou stužku kolem dubu před domem, pokud ho chce zpět ve svém životě. Muž okolo domu projede autobusem, a pokud neuvidí žlutou stužku, pochopí, že není vítán, a nevystoupí. Okolo starého dubu nakonec uvidí uvázaných 100 žlutých stužek coby signál, že na něj doma čekají. Pro vězně tedy žlutá stužka symbolizuje naději, že po propuštění budou mít šanci. „Byla tu slečna, která neměla rodinné zázemí a nesehnala práci. Do vězení se za krádeže znovu dostala po 28 dnech. I to pro mě

Příběhy běžců Yellow Ribbon Run

Sandra

...Potkala jsem kluka, zamilovala se a odešla z práce i z domova, abych s ním ze žárlivosti mohla trávit 24 hodin denně. Oba jsme byli chudí, ale z milujících rodin a toužili jsme po bohatství. To nás svedlo za hranice zákona. A čím víc jsme měli, tím víc jsme chtěli... Nyní jsem ve výkonu trestu třetím rokem, přestala jsem kouřit, sportuji, letos ukončuji studium a již mám jiný žebříček hodnot, kde nejcennější je to, co si za peníze stejně nekoupím. Podobný osud může potkat kohokoliv. Ať je to člověk z ulice, z výchovného ústavu nebo z úplné fungující rodiny. Jizvy na mé ruce jsou znakem mé slabosti, tetování mé nerozvážnosti, páchá ní mé hlouposti, běh mé vytrvalosti a tento příběh mé otevřenosti.

Lenka

...začala jsem od té doby užívat drogy víkendově, kdy jsem měla alespoň pocit, že v tom shonu mám trochu času na sebe. Po půl roce se víkendové užívání stalo každodenním. Měla jsem nadále dvě práce a snažila se nadále starat o to, aby děti měly, co potřebují. Co jsem ale neviděla, je to, že narkoman nemůže být stoprocentním zaměstnancem ani dobrým rodičem. Postupem času jsem přišla o všechno... Hlavně jsem přišla o to nejdůležitější, a to o rodinu. To mě úplně zlomilo... Sport mě baví. Beru to jako šanci nejenom si udržet dobrou kondici, ale zároveň po výstupu z trestu pokračovat ve sportování a už se nevracet venku k drogám. Vyměnit závislost za jinou závislost!

YELLOW RIBBON PRISON RUN The Road to Acceptance

byl impulz bojovat za šanci na nový start,” vysvětluje motivaci k běhu Lenka, jedna z odsouzených trénujících na Yellow Ribbon Run. „Pokud díky našemu projektu získá práci byť jen jediný propuštěný vězeň, bude to skvělé,” říká Carlo Capalbo.

Problém se zaměstnáváním bývalých vězňů je i jedním z hlavních témat připravovaného filmu Veroniky Jonášové s názvem S mámou na svobodu. Film volně navazuje na dokument S mámou v base natočený ve Věznici Světlá nad Sázavou se třemi ženami a jejich dětmi, které společně pobývaly na specializovaném oddělení pro matky s dětmi, a sleduje jejich osudy po propuštění z výkonu trestu. Vítězek z běhu bude věnován na realizaci tohoto filmu, aby dále bojoval o podporu široké veřejnosti v řešení této problematiky.

Životní příběhy tří odsouzených žen z věznice ve Světlé nad Sázavou, jednoho odsouzeného muže z Věznice Kuřim a dvou propuštěných vězňů, kteří společně jako členové štafety chtějí bojovat za zaměstnanost osob po propuštění z výkonu trestu...

Pamela

...kriminál jsem ale nijak nepociťovala, protože jsem byla propuštěna po prezidentské amnestii. Venku jsem ale vydržela pouhého půl roku a trestnou činnost jsem spáchala znovu. A následoval opět výkon trestu. Až tady jsem přišla na to, že jsem svůj život žila špatně. Svě dětství jsem si zkazila, ale je mi 20 let a vím, že vše ještě můžu změnit. Začala jsem běhat, protože mě běhání baví. Mým cílem v běhání není vítězství, ale především se zúčastnit a dát do toho vše. Nezklamat a nevzdávat se. Chci dokázat nejen sobě, ale i těm, co nade mnou ještě nezlomili hůl, že si dokážu vážit této šance. Celý můj život je jeden velký běh. Proto poběžím, jak nejlíp to umím.

Vladimír

...napomohl jsem k nelegálnímu prodeji nemovitostí. Trest se mi zdál na-prosto neadekvátní, a tak jsem se na poslední chvíli před nástupem rozhodl odjet do zahraničí. V Africe jsem začal mít vážné zdravotní problémy, které vyvrcholily silnými záchvaty a diagnózou: tropická forma malárie.

V té době jsem si uvědomil, že nechci být psancem celý život a že se musím léčit. Před minulostí nelze utéct, rozhodl jsem vrátit, přestože jsem měl velký strach. Víím, že po propuštění z výkonu trestu bude pro mne složité se pracovní solidně uplatnit, protože, i když mám vysokou školu ekonomickou, ve svém oboru jsem selhal a dopustil se trestné činnosti. Tímto symbolickým během chci podpořit snahu Ministerstva spravedlnosti ČR a Vězeňské služby ČR ke zlepšení uplatnění vězňů ve společnosti, neboť ze svých zahraničních zkušeností mohu říci, že v ČR je těch šancí pro nás méně než jinde.

Milan

„...předešlý život bych hodnotil jako perfektní. Fungující manželství, dobrá práce a vše, co k tomu patří. V roce 2006 však v mém životě nastal velký zvrat. Úmrtí narozeného syna, a tím vše začalo. Následoval rozvod, totální apatie vůči všemu a cesta do Prahy, kde začala má trestní minulost... Převezli mě do Věznice Vlnařice. Ze začátku to byla šílená představa. Žádné vyhlídky, nejistota, zoufalství... V kriminále bez práce se dá jen těžko přežít. Dostal jsem možnost v rámci výkonu trestu pracovat jako operátor u společnosti A-Giga. Od tohoto okamžiku byl celý trest hned jednodušší. Nemusíte se

na nikoho spoléhat, otravovat rodinu a nechat ji platit, a to doslova, za vlastní chybu. V současné době mám vlastní byt, partnerku a spokojený život. Stále pracuji u A-Giga. A jim děkuji za nový start.“

Petr

„...šel jsem na střední školu. A tam to všechno začalo. Drogy u mě hrály velkou roli, začal jsem s nimi obchodovat. Trestná činnost se hromadila a tehdy mě poprvé zavřeli, na devět měsíců, ale asi to bylo málo. Za tři měsíce jsem v tom už lítal znovu. Venku jsem vydržel devět měsíců... Kriminál byl hnusný, vůbec mě to tam nebavilo. Pamatuju si, jak jsem nastoupil na pracoviště. Byla to úžasná příležitost a hlavně vám ne-skutečně utíkal trest... Měl jsem těsně před výstupem a do toho ještě přišla amnestie v roce 2013. Řekli mi, že se otvírá pobočka A-Gigy v Lounech a že mě tam po výkonu trestu vezmou. Není jednoduché se po výkonu trestu zařadit mezi normální lidi a ještě k tomu mít práci – nikde vás nevezmou a většina lidí končí znovu zpátky v kriminále. Postupem času na svobodě mě začínala dohánět minulost – dluhy. Abych se mohl zařadit do běžného života, musel jsem přijmout i tuhle skutečnost. Třetím rokem jsem na svobodě, zaměstnaný a žiju spořádaným životem jako každý smrtelník.“

Peer Learning při práci s mladistvými v uzavřených institucích

Jana Rathnerová

Peer review či peer learningu je proces zpětné vazby, ve kterém se organizace otevře názorům zvenčí a pozve k diskusi nad svými strategickými otázkami partnera z jiné organizace. Partner, který se může, ale nemusí pohybovat v podobné oblasti činnosti, tak může vnést do diskuse v hostující organizaci nový pohled, nastavit zrcadlo. Zároveň však i partner odchází s novou inspirací pro svou práci. Právě ve vzájemnosti pomoci na růstu odborných kapacit a v efektivitě zapojování lidí z praxe spočívají dvě hlavní výhody peer review.

„Blahopřejeme, byla jste vybrána k účasti na semináři v Lotyšsku...“ Tato slova doručená na můj pracovní e-mail změnila v mém životě několik dní. Ale začnu od začátku... Před více než čtyřmi lety jsem nastoupila

do Věznice Všešrdy jako vychovatelka-terapeutka u mladistvých odsouzených. Do věznice jsem přišla po ukončení své dlouholeté praxe ve školství, kde jsem se věnovala dětem s různým handicapem. Nástupem do

Seminář konaný v rámci projektu Erasmus ve dnech 24. až 26. února 2016 v lotyšské Rize - Siguldě

věznice jsem se ocitla na nové startovní čáře s myšlenkou ještě něco dokázat, pomoci, nasměrovat nebo třeba i změnit. Základním kamenem mé práce se staly relaxační techniky, skupinové a individuální terapie, práce v keramické dílně, dramaterapie a další. Vše se s mladistvými odsouzenými provádí v rámci programů zacházení. Dramaterapie - nácvik našich pohádek se tak stal mladistvým odsouzeným samozřejmostí. Příprava na divadelní představení obsahovala vytvoření scénáře, rozdělení rolí, výrobu kulís a převleků. I přesto, že dramaterapie plnila účel, pořád jsem hledala možnost rozšířit škálu svých metod práce. Ta přišla s nabídkou účasti na mezinárodním semináři v Lotyšsku pod názvem Peer learning při práci s mladistvými v uzavřených institucích ve dnech 24. 2. až 26. 2. 2016 v lotyšské Rize - Siguldě. Cílem mezinárodního semináře bylo poskytnout prostor všem účastníkům ke sdílení lokálních praktik a účinných pracovních postupů při práci s mladistvými v uzavřených institucích, jako je například trestní vazba, vězení a uprchlické tábory; definovat roli jako místo pro neformální učení v těchto institucích a dostat možnost nahlédnout do programu Erasmus+. V této chvíli nastupuje na scénu další aktér, Iva Prudlová z Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem. Se svým heslem: „Nejlepší forma, jak se něčemu naučit je, vyzkoušet si to v praxi“ se stala mým odborným poradcem. Poskytla mi kvalifikované poradenství při vyplňování potřebných formulářů a potvrzení, pomohla při přípravě zadaných úkolů. Bez její pomoci bych se této akce, hrazené z programu Erasmus+ nezúčastnila. Vězeňská služba České republiky byla reprezentována vychovatelkou-terapeutkou PhDr. Janou Rathnerovou z Věznice Všešrdy a speciální pedagožkou Mgr. Ivou Kohoutovou z Věznice Světlá nad Sázavou.

Letecky jsme vyrazili do Lotyšské republiky. Do prostřední z trojice pobaltských zemí. Riga, největší a hlavní město Lotyšska, Napoleonem nazývaná předměstí Londýna, nás přivítala bílým sněžným závojem. Naši cílovou stanicí ale bylo město Sigulda, ležící 53 kilometrů od hlavního města Riga v těsném sousedství národního parku Gauja. Jedno z nejvýznamnějších center zimních sportů v Lotyšsku. Pak nastala rychlá orientace v prostředí, ubytování a příprava na den D.

První den setkání mezinárodního semináře jsme rozbíjeli ledy. Pomocí aktivních her se uskutečnilo prvotní vzájemné poznávání účastníků.

Poté lektorky z Lotyšska a Rakouska provedly úvod do meetingu, s představením kontextů a cílů, nastínily program a metodologii. Po přípravě na prezentaci organizací na následující den jsme provedli reflexi celého dne. Druhý den semináře jsme se od rána seznamovali s mezinárodními organizacemi ostatních účastníků se zaměřením na realie mladistvých v uzavřených institucích. Každá zastoupená organizace představila svoji organizaci, její účel, podmínky a její možnosti. Některé organizace umocnily své vystoupení projekcí DVD. Filmové ukázky některých zařízení byly velmi pěkně a odborně zpracovány. Byly zhodnoceny národní realie práce s mladistvými v uzavřených institucích, došlo na výzvy a pozitivní zkušenosti. Odpoledne nabídli prezentaci a příklady dobré praxe kolegové z Lotyšska s následnou besedou. Také druhý den semináře byl ukončen reflexí celého dne. Poslední den mezinárodního programu byl ve znamení profilu mladistvých v uzavřených institucích. Hovořilo se o potřebách, dovednostech, potenciálu před, během a po ukončení svobody, o roli a místu neformálního učení mladistvých v uzavřených institucích. Byl dán prostor i pro workshop. Ne-

opomněly se modely a nápady, jak a co lze různě dělat. Dalším tématem byl Erasmus+, podpora potřebná na národním a mezinárodním poli pro další a pokročilejší výměnu zkušeností, a rozvoj práce s mladistvými v uzavřených institucích. Závěrem dne proběhla evaluace celého setkání s večerní rozlučkovou párty.

Díky účasti na mezinárodním semináři jsme mohly porovnat metody, formy a učební zájmy při práci s mládeží v uzavřených institucích, a to zejména ve věznicích několika evropských států. Naše postupy jsou obdobné jako u zahraničních kolegů. Byly načerpány nové náměty pro další práci s mladými vězni. Ve věznicích pro mladistvé odsouzené na základě získaných poznatků ze semináře bude nabídnuta nová aktivita s dalšími prvky dramaterapie. Navázaly jsme kontakty s kolegy ze zahraničních věznic, kteří jsou pro svoji práci zapálení. Došlo k dohodě, že se naše kontakty budou rozvíjet i po ukončení semináře a v budoucnu není vyloučeno zapojení do společného mezinárodního projektu. V zájmu vězeňských zařízení bychom i nadále chtěly pokračovat v nastolené výměně zkušeností se zahraničními kolegy.

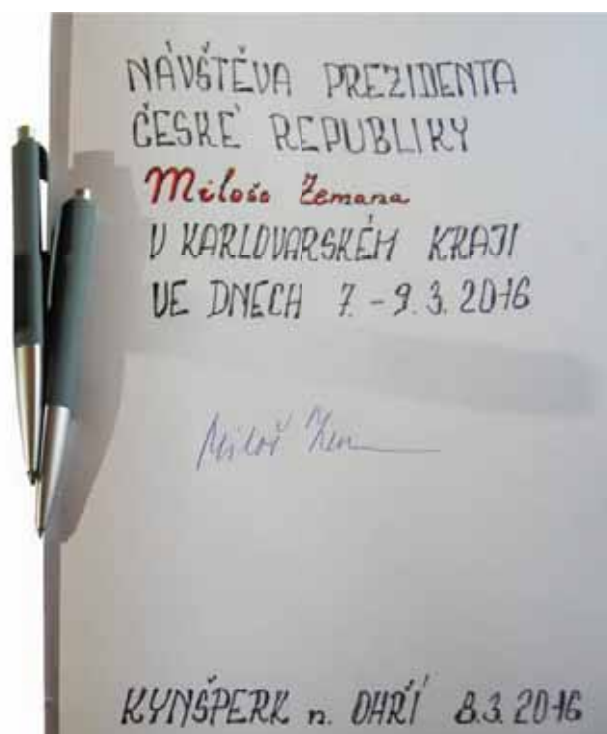

Prezident Zeman v Kynšperku

Prezident republiky Miloš Zeman při své cestě po Karlovarském kraji zavítal dne 8. března 2016 do Kynšperku nad Ohří. Osobního jednání s Milošem Zemanem se na pozvání starosty města Tomáše Svobody zúčastnil spolu s hejtnanem Karlovarského kraje Martinem Havlem, zastupiteli města a dalšími hosty také ředitel Věznice Kynšperk nad Ohří Vladan Havránek a jeho první zástupce Josef Pljučarski. Po tomto setkání se prezident republiky v sále místního pivovaru pozdravil s obyvateli města, odpovídal na jejich dotazy a vyhověl také několika žádostem občanů o podpis svých knížek. Během své návštěvy přijal prezident Miloš Zeman rovněž několik darů. Na závěr setkání podepsal kroniku města i pivovaru a dekoroval prapor města stuhou prezidenta republiky. Pocta nést při této příležitosti prapor města připadla příslušníku Vězeňské služby ČR z Věznice Kynšperk pprap. Jakubu Hoskovcovi.

peb

Studenti na návštěvě ve Věznici Kynšperk

Dne 16. března 2016 zavítali do Věznice Kynšperk nad Ohří se svým pedagogem posluchači čtvrtého ročníku veřejnoprávní školy TRIVIS Karlovy Vary. Vedení školy přijalo pozvání

k představení činnosti věznice s cílem oslovit možné budoucí uchazeče o službu v tomto ozbrojeném sboru. S návrhem přišlo oddělení personální, které pro tento účel připravilo ná-

zornou prezentaci a v úvodu setkání seznámilo účastníky se základními úkoly věznice, její historií, vývojem i řadou statistických údajů. Seznámilo je též s požadavky na uchazeče o přijetí do služebního poměru. V další části akce měli studenti možnost seznámit se s obsahem činnosti strážní a dozorcí služby, strukturou, základními úkoly a činnostmi oddělení vězeňské stráže a oddělení výkonu trestu.

Skupinu poté zaujala ukázka služebních zbraní, některých donucovacích prostředků a zabavených předmětů, v kterých se odsouzení snažili propašovat nepovolené věci. Neméně atraktivní byla i praktická ukázka poutání vězněné osoby při předvádění nebo eskortě.

Návštěvníci si prohlédli rovněž ubytovnu odsouzených, oddělení výkonu kázeňských trestů, vycházkové dvory a seznámili se teoreticky s činnostmi příslušníků na hlavním vjezdu do věznice. Na závěr zástupci obou stran vyhodnotili návštěvu jako zajímavou a prospěšnou a shodli se na možnosti uskutečnit i v budoucnu podobnou akci.

peb

Věznice Kynšperk i letos ve Sztumu

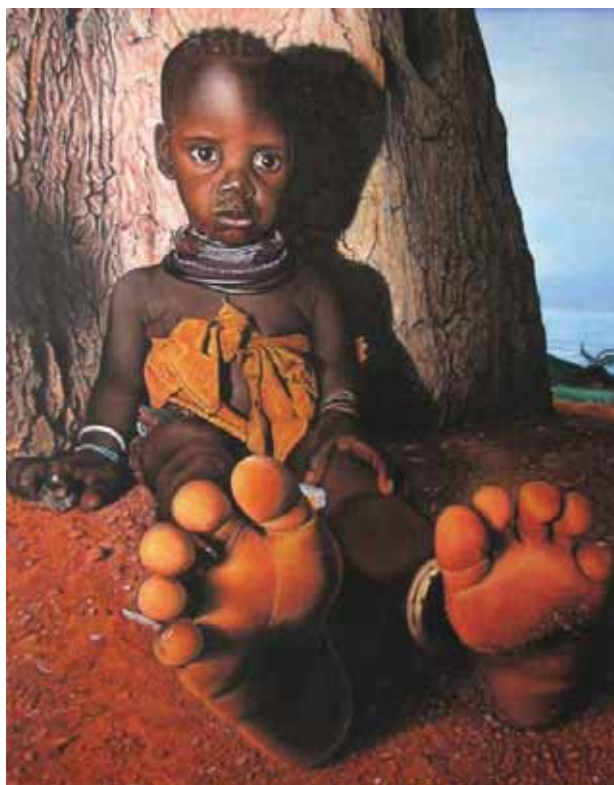
Petra Běliková

Výstava umožňuje reprezentovat Vězeňskou službu ČR na mezinárodní úrovni a pravidelně se jí účastní přes polovinu českých věznic. Organizátorem akce je Centrum kultury Sztum a Věznice Sztum, na české straně je to pak Věznice Rýnovice, která má s polskou věznicí dlouhodobou partnerskou spolupráci.

Výstava popularizuje na mezinárodní úrovni vězeňskou výtvarnou či literární tvorbu, hodnotí její uměleckou úroveň a přispívá ke kulturní aktivizaci vězeňského prostředí. Do soutěže jsou zařazována literární a umělecká díla vytvořená osobami ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody v kategoriích sochařství, malířství, kresba, grafika, či výtvarná řemesla. Nejhodnotnější literární práce a výrobky pořadatel nejen ocení, ale také zveřejní v katalogu vydaném u příležitosti konání každé výstavy. Všem dalším účastníkům zasílá děkovný dopis.

V roce 2012 získal první místo se svým obrazem malého černouška tehdejší odsouzený z Věznice Kynšperk nad Ohří Rostislav C.

V letošním roce byly do účasti zařazeny čtyři obrazové práce čtyřiatřicetiletého Jiřího, odsouzeného k 18 měsícům trestu odnětí svobody za majetkovou trestnou činnost, který sám sebe považuje za expresionistu se širokým tematickým zaměřením. K výtvarné činnosti ho přivedl ve 12 letech jeho otec, také výtvarník. Rostislav používá různé výtvarné techniky a často je kombinuje. Jak říká, ve vězení mu tato dovednost pomáhá k překonání vlastních depresivních stavů, pocitu samoty a odloučení od civilního života.

Zástupci města Žatec ve Věznici Nové Sedlo

Dne 23. února navštívili věznici zástupci Městského úřadu a Městské policie Žatec Alena Kubičková z odboru životního prostředí městského úřadu, ředitel městské policie Miroslav Solar a Zdeňka Kobelčuková z prevence kriminality městské policie. Cílem této neformální návštěvy bylo převzetí didaktických pomůcek, které vyrobili odsouzení v rámci pracovní terapie. Neformální návštěva se uskutečnila v rámci dlouhodobé spolupráce. Delegaci přijal ředitel věznice Miroslav Špalek, který přítomné v neformální besedě informoval o aktuálním dění ve vězeňské službě a věznici. Cílem této neformální návštěvy však bylo převzetí didaktických pomůcek, které vyrobili odsouzení v rámci pracovní terapie pod vedením vychovatelů Josefa Michla a Jiřího Kopeckého, které pomohou

městské policii, ale i pracovníkům odboru životního prostředí v oblasti preventivního působení na malé Žatečany. Všechny pomůcky byly vyrobeny po konzultaci s pracovníky městské policie a odboru životního prostředí městského úřadu, aby splňovaly všechny výchovně-vzdělávací požadavky. Výrobky, které věznice předala, potvrzují, že nejlepším způsobem, jak působit na děti, je forma

hry nejen v oblasti prevence kriminality, ale i v rámci výchovy k ekologii. Schůzka přinesla ale i nové podněty v rozšíření a prohloubení spolupráce nejen v oblasti prevence. Z obou stran zazněla celá řada námětů, jak a kam směřovat oboustranná snažení, z kterých je patrné, že veřejnost bude mít možnost znovu slyšet o součinnosti mezi Městským úřadem Žatec a Věznici Nové Sedlo.

František Houdek

Standardizovaný program **GREPP** ve Věznici Nové Sedlo

Eva Koreneková

NOVÉ SEDLO 11.dubna (VS ČR) V dubnu byl ve Věznici Nové Sedlo ukončen již šestnáctý standardizovaný výchovně vzdělávací program pro pachatele odsouzené za trestné činy násilí na dětech z dozorových věznic VS ČR. Program byl koncipován jako výchovně vzdělávací, který respektuje široké spektrum cílové skupiny. Neklade si za cíl terapeutickou změnu osobnosti, ale poznání a uvědomění si konkrétního důsledku trestné činnosti. Cílem programu je penitenciární působení na pachatele sexuálního zneužívání a násilí na dětech. Informuje o důsledcích a dopadech trestné činnosti, spouštěcích mechanismech a zdrojích trestné činnosti, minimalizaci recidivy a možnostech řešení situace nabídkou postupů, které si sám odsouzený zvolí.

Na realizaci programu GREPP se podílel široký tým odborných pracovníků oddělení výkonu trestu věznic ve složení psycholog, vychovatelé-terapeuti, speciální pedagogové a sociální pracovníci. Při výběru odsouzených do jednotlivých běhů bylo přihlášeno nejen k charakteru trestné činnosti, ale i závažnosti, popř. nebezpečnosti, vyplývající z osobnosti odsouzeného nebo jeho patologie. Výběr byl směřován k dosažení vyšší homogenity skupiny, odlišeni odsouzených, u kterých se jedná o dobrovolný pohlavní styk s poškozenými udržující kontakt. Předvýběr skupiny z hlediska homogenity se osvědčil

jako vhodný, protože odsouzení za stejný nebo podobný, byť i závažný sexuální delikt jsou tolerantnější k ostatním ve skupině a sami se neobávají odsudku.

Ze strany odsouzených byl program jednotlivých běhů akceptován, i když v úvodní fázi programu byly zaznamenány tendence ke zlehčování trestné činnosti a hledání omluvy pro své chování. Teprve až při jasné konfrontaci s fakty postupně přistupovali k realistickému sebehodnocení a ochotně pracovali na korekci svého chování. Zvolené techniky v rámci programu tzv. Horké židle, koncepce psaní Dopisu oběti, každodenní zápi-

sy do Deníku byly metody, které napomáhaly uvědomění.

Program dokládá, že ve věznici lze efektivně a cíleně pracovat se závažnou trestnou činností, dosledovat působnost a zpětnou vazbu na odsouzené a její návaznost na další cílené zacházení. Problémem zůstává, že zatím schází kontinuální program pro další práci s pachateli sexuálně motivované trestné činnosti. Odsouzení jsou v rámci programu motivováni, ale po šesti týdnech se vracejí do svých kmenových věznic, kde se v odborném působení na ně dále nepokračuje.

Výcvik příslušníků

Eva Koreneková

V březnu ve Věznici Nové Sedlo proběhl plánovaný výcvik příslušníků v prostorách bývalé věznice v obci Poláky pod vedením zástupce vedoucího oddělení vězeňské stráže Luboše Kopeckého.

Systematická profesní příprava příslušníků vězeňské stráže a výkonu trestu je nedílnou součástí plánu přípravy na mimořádné události a je realizována nařízením ředitele věznice. Výcvik asi desítek příslušníků byl rozdělen do pěti tematických celků, který v prostorách bývalé věznice v obci Poláky prověřil v modelových situacích akceschopnost a součinnost složek v krizových situacích. Námětem cvičení příslušníků s plynovými maskami bylo řešení krizové situace v zakouřeném prostoru ubytovny věznice za použití plynových masek při evakuaci osob před příjezdem hasičského záchranného systému. Služební zákrok příslušníků při útěku vězněné osoby z objektu věznice s následujícím zadržením v zakázaném pásmu byl směřován k procvi-

čení jednotlivých úkonů služebního zákroku proti vězněné osobě pod hrozbou služební zbraně. Výcvik příslušníků eskortní směny se uskutečnil ve dvou termínech. Tématem bylo předvádění nebezpečné osoby k lékařskému ošetření a k soudnímu jednání. Příslušníci se soustředili na procvičování taktiky při předvádění, kruhového střežení, ale i napadení eskorty. Tato specifická činnost vyžaduje úzkou spolupráci zakročujících příslušníků eskortní směny, při které je nutné sladit taktiku a dynamiku zákroku. Další součástí výcviku se soustředila na manipulaci a použití slzotvorných prostředků. Námětem cvičení příslušníků psovodů a jejich čtyřnohých pomocníků bylo narušení zakázaného pásma věznice a zvládnutí zákroku příslušníků za využití

služebního psa při zadržení osoby na útěku, včetně vypuštění služebního psa na dálku. Výcviku příslušníků-psovodů byl přítomen inspektor strážní služby Václav Zumr, který dohlížel na správnost použití psa. Služební kynologie ve věznici dosahuje velice dobrých výsledků a cvičení potvrdilo v praxi připravenost psovodů na případnou krizovou situaci. Cílem výcviku bylo prověřit takticko-operační připravenost příslušníků.

Věznice Nové Sedlo děkuje starostovi Obecního úřadu Chbany panu Jiřímu Hořenímu a jeho spolupracovníkům za součinnost, především zapůjčení objektu bývalé věznice v obci Poláky.

Eva Koreneková

Norské fondy se stávají realitou

Na počátku měsíce března byla oficiálně zahájena neinvestiční část projektu programu CZ 15 Zvýšení efektivity přípravy vězňů před propuštěním z Věznice Nové Sedlo. Slavnostního zahájení se zúčastnili za vedení věznice Miroslav Špalek, Robert Frýdecký, manažer projektu Jan Mravec, za SOU Vinařice, které je garantem odborné části, Karel Vodička, Lukáš Marek, koordinátor Slavoj Sklenička, lektori kurzu Josef Michl a Jiří Kopecký. V úvodních slovech přítomných byl kladen důraz na permanentní vzdělávání odsouzených především v praktických oborech,

kteří poptává trh práce. Vzdělávání a odborná příprava odsouzených na jejich reintegraci po propuštění z výkonu trestu je v plném souladu s novou Konceptí vězeňství do roku 2025. Společně s projektem investičního charakteru, jehož příprava je v závěrečné fázi, se věznice stává součástí zatím největšího projektu, jehož příjemcem je Vězeňská služba ČR. Projekt je financován z finančního mechanismu Norsko (2009-2014), zbývající část nákladů je spolufinancována ze zdrojů státního rozpočtu a klade si především za cíl přispět ke snížení recidivy kriminální činnosti

vězněných osob. Náročnost celého projektu spočívá především nejen ve výběru odsouzených a jejich vzdělávání, ale především zvládnutí souběhu realizace, jak jeho měkké, tak tvrdé části. Druhá část projektu je tvořena rekvalifikačními kurzy v oboru truhlářská práce a údržba veřejné zeleně. Obě aktivity, do kterých je zařazeno asi 40 odsouzených ve čtyřech bázích, se zatím budou odehrávat ve stávajících učebnách a dílnách věznice. Nové prostory, které vzniknou vestavbou do stávajícího nedostavěného objektu kotelny, využijí odsouzení po skončení pilotního projektu v rámci udržitelnosti projektu. V rekonstruovaném objektu vzniknou speciální prostory pro teoretické a praktické vzdělávání odsouzených. V nových učebnách budou konat vzdělávací, speciálně-výchovné i zájmové aktivity. Přestavbou kotelny v centrum teoretické a praktické přípravy v oboru dřevovýroba a údržba veřejné zeleně věznice vyřeší nedostatek volných kapacit pro další vzdělávání odsouzených. Věznice Nové Sedlo má bohaté zkušenosti v organizování rekvalifikačních kurzů, především jejich smyslnost dává odsouzeným reálnou šanci na trhu práce. Proto výběr rekvalifikačních kurzů musí být flexibilní, s rychlou reakcí na poptávku, jen tak má odsouzený šanci po výkonu trestu se integrovat do společnosti. Celý projekt musí být ukončen do 30. dubna 2017, aby bylo dosaženo dotačního účelu.

Hodiny, které netikají

Zdeněk Bartoň, Eva Francová

Valdice 21. března – Od založení kartuziánského kláštera ve Valdicích, přeměněného v roce 1857 na mužskou trestnici, uběhlo mnoho času. Čas ubíhá stále stejným tempem a všem odměřuje stejně. I když, známe to všichni, jsou chvíle, kdy máme pocit, že nám ubíhá jako splašený a chvíle, kdy posunujeme ručičky na hodinách očima. Od prvního jarního dne L.P. 2016 budou čas ve valdické věznici měřit nejen hodiny na kostele Sv. Josefa, ale i sluneční hodiny umístěné u vchodu do střežené části věznice.

Autorem tohoto nápadu je učitel-vedoucí školského vzdělávacího střediska ve Valdicích Zdeněk Bartoň, který svůj projekt hodnotí slovy: „Sluneční hodiny zcela jistě k věznici vzhledem k její historii, patří. Řád kartuziánů neboli bratrstvo mlčenlivých vyžadoval ke svým modlitbám ticho a klid. I vězni řeší čas a odpočítávají dny strávené za mřížemi. Hodiny, které netikají, odměřují čas potichu.“ Tímto se ŠVS Valdice inspirovalo a rozhodlo se zhotovit právě sluneční hodiny, které tyto dva aspekty nerozlučně spojují.

Sluneční hodiny jsou zařízení pro určování času v závislosti na zdánlivém pohybu Slunce. Sluncem ozařovaný předmět vrhá stín a podle aktuální pozice stínu lze určit čas. Určová-

ní času je matematicky odvozeno z kombinace dvou základních pohybů Země a Slunce. Vliv má rovněž geografická poloha. Většina typů slunečních hodin má číselník od 5:00 až po 19:00 hod. Čísla jsou tak jako v našem případě římská. První sluneční hodiny byly sestaveny pravděpodobně již před sedmi tisíci lety.

Valdické hodiny vznikly prací studentů Středního odborného učiliště Praha – školského vzdělávacího střediska Valdice v rámci odborného výcviku učebního oboru obráběč kovů. V počáteční fázi museli studenti připravit dle výpočtů výkresovou dokumentaci. Při vlastním zhotovení prokázali dovednosti při soustružení, frézování a svařování. Číselník vyrobili pomocí CNC frézky a 3D tiskárny. V konečné

Hodiny zdobí i dva latinské nápisy: „NIL SINE SOLE SOLET – nic není bez slunce“ a „SINE SOLE SILEO – Bez slunce nepromluví (mlčím).“ Přejme si tedy, aby sluneční hodiny co nejčastěji v roce promlouvaly.

fázi využili své poznatky z povrchové ochrany kovů. Zhotovené sluneční hodiny splňují vysoké nároky na kvalitu zpracování, kterou by se jistě mohli pyšnit i dobří řemeslníci v civilním sektoru. V současné době studuje ve Valdicích na uvedeném učebním oboru více než 50 odsouzených ve třech třídách.

Méně známé kapitoly z dějin výstrojní služby

Generálové v československém a českém vězeňství

Josef Nejedly

Uniformovaní příslušníci ozbrojených bezpečnostních sborů republiky se služebně setkávají při plnění mnoha povinností za pevnými zdmi věznice nebo také na policejních pracovištích a služebnách. Problematika práce ve vězeňství nebo u policie má velmi mnoho podobných rysů a styčných bodů. Dlouhá léta dokonce byly obě dvě silové složky v organizační struktuře jednoho ministerstva. Co je však bezesporu pro oba současné rezorty podobné, je zejména výstroj.

Jak vidno, tak i současný stav, kdy dochází ke změnám ve vystrojování příslušníků vězeňství nebo i přestrojování příslušníků policie, se časově podobá. Problematika vystrojování praporčických sborů a vyšších důstojníků, její systém má mnoho podobného. Trochu jiná je rovina nejvyšších důstojnických hodností – generálů. Odborná i laická veřejnost ví, že existují. Málokdo se ovšem v rámci služebního nebo pracovního styku s generálem za celý život vůbec někdy setká. Následující řádky mohou přispět k podstatně větší informovanosti.

Ke zpracování tohoto příspěvku přispělo hned několik impulsů. Pravděpodobně nejvýznamnější byla připomínka jubilea úspěšného přestrojení příslušníků českého vězeňství do nového typu stejnokrojů. Informovali jsme o tom v minulém čísle časopisu. Dalším podnětem se stala přednáška Rudolfa Maněka na 2. konferenci slovenských policejních historiků v Bratislavě. Ovšem v neposlední řadě je závažným důvodem skuteč-

nost, že se zintenzívnil zájem zejména amatérských obdivovatelů a sběratelů nejruznějších historických artefaktů především z výstroje vysokých vězeňských, ale také armádních nebo policejních činitelů. To lze přivítat. Méně potěšující je skutečnost, že v poslední době by tohoto trendu rádi chtěli využít i další ne příliš korektní quasipodnikatelé, snažící se – vesměs nelegálně – vyrobit cokoliv, co se dá výhodně zpeněžit. Tedy výstrojní součástky, jako jsou insignie, označení, nebo dokonce pokrývky hlavy. To je činnost velmi nekorektní, zavádějící a škodící jak historickému bádání a pravdě, tak zejména široké obci seriózních odborníků...

To je také jeden z důvodů, který nabízí čtenáři kvalifikovanou možnost získat základní přehled a prvotní informace o výstrojních doplňcích představitelů nejvyššího managementu na jedné straně mříží. Rozšířit profesionální rozhled – to je cílem. Je tak trochu nepsanou povinností příslušníků kteréhokoliv bezpečnostního sboru republiky, aby v obdobném

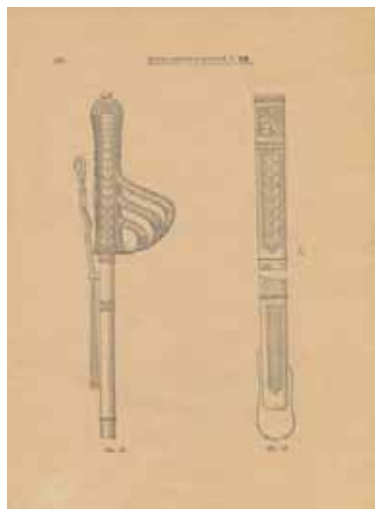
rozsahu měli trvale přehled o praxi ve vězeňství nebo u policie. Nebo se o to alespoň pokusili.

Se značným zájmem širší odborné veřejnosti České republiky, a to nejen vězeňské, penitenciární, se setkává oficiální informace o rozhodnutí prezidenta republiky jmenovat nové generály České republiky. V této souvislosti je třeba připomenout, že před nedávnem vyšla vyhláška č. 166 Sb., mezi odborníky nazývaná vězeňský „výstrojní předpis“, v odborné hantýrce také známá pod názvem výstroják. Najdeme zde mj. i zobrazení výběru zásadních „Dekorací, náležejících ke generálským hodnostem“. Lze tedy předpokládat, že obsah následujícího drobného příspěvku, spolu s dalšími vysvětlujícími informacemi k tomuto tématu, přijmou se zájmem zejména uniformovaní příslušníci Vězeňské služby ČR, ale třeba také policisté. Nemělo by to uniknout pozornosti také dalších specialistů a odborníků zabývajících se výzbrojí a výstrojí ozbrojených bezpečnostních sborů republiky.

Pohled do minulosti

Není v žádném případě úmyslem autora, aby tato práce byla pouhým nezáživným soupisem dat a dokumentů. Jde o něco navíc. Je totiž na místě upozornit na zajímavé a odborné veřejnosti nepříliš známé skutečnosti, které jsou v zásadě nové i pro toho, kdo má nebo v minulosti měl co do činění s vězeňstvím, jeho výstrojí a výzbrojí.

Po rozpadu podunajské monarchie a vzniku Československa v roce 1918 fungovalo vězeňství v nových republikových poměrech a duchu změn z monarchie na republiku. To lze vztáhnout také na organizaci i systém střežení uvězněných osob. Vystrojování personálu bylo výrazně poplatné v té době panujícímu tzv. francouzskému trendu.

Vládní nařízení č. 59 z roku 1931
náskres

Pokud zaměříme svoji pozornost k systému personálního řízení (a v některých vypjatějších údobích velení), jsou zřetelně vidět odlišné etapy vývoje. Vždy se však vězeňství snažilo postupně více nebo méně přibližovat civilním podmínkám. Především však v době poválečných společenských změn a následně nastoupivší politicko-společenské situace chtě nechtě bylo ovlivňováno a přebíralo více z panujícího systému vojenského, armádního i policejního a s ním spojeným systémem hodnostním atd. V souvislosti s tím však lze konstatovat, že doba celé tzv. první republiky, republiky druhé, nesvobody a protektorátu i dlouhá léta po skončení druhé světové války dala možnost vedoucím vězeňským funkcionářům získat nejvýše hodnost plukovníka. Je skutečností, kterou nutno zdůraznit, že v československém a následně v českém vězeňství nebyla žádná konkrétní osoba do funkce vězeňského generála nikdy, a to až do roku 2006, jmenována.

Existuje několik písemných dokumentů z padesátých let (1952), původní předpisy atd., např. z doby, kdy věznice byly v organizační struktuře ministerstva spravedlnosti. Stejnokrojový předpis pamatoval sice na to, jak by měl vypadat stejnokroj generála, avšak vše zůstalo pouze na papíře. Byl vydán koncem roku 1951 a zrušen v polovině roku 1952. Příslušníci SVS se totiž stali příslušníky SNB a vězeňství přešlo organizačně do nově vzniklého ministerstva národní bezpečnosti.

Výstrojní předpis SVS 1951 příl 13

V dalších letech se výstrojní předpisy vydávaly, ale na vězeňské generály se jaksí pozapomnělo. Teprve v roce 1988 se v novém výstrojním předpisu objevuje zmínka o generálských hodnostech spolu s přílohou, kde byly v grafické podobě předvedeny generálské hodnosti. Pozorný odborník však lehce zjistí, že do předpisu SNV ČSR byly, asi pro úplnost, převzaty nákrety hodností z armádního předpisu, dokonce i s označením pro vševojskového generála. Tedy nic vězeňského. Na výstrojní předpis, který přináší popis a zobrazení vzorů stejnokroje generála VS ČR, bylo nutno počkat ještě mnoho dalších let.

Stejnokroje příslušníků SNV ČSR
Týl-2 1988

První generál

Historickým mezníkem se stává rok 2006. V květnu, přesně 8. května 2006, jmenoval prezident republiky (Václav Klaus) tehdejšího generálního ředitele Vězeňské služby České republiky plukovníka Ludka Kulu generálem. Stává se tak prvním uniformovaným příslušníkem, který byl od roku 1918 nejen v československém, ale také ve vězeňství České republiky do této vysoké hodnosti jmenován. Po něm ovšem následovali další.

Generálové Vězeňské služby České republiky

Luděk Kula, PhDr., genmjr.

Nástup do funkce

5. 4. 2005

Jmenován do generálské hodnosti

8. 5. 2006

Odchod z funkce

31. 7. 2010

Jiří Tregler, PhDr., brig. gen.

Nástup do funkce

1. 9. 2010

Jmenován do generálské hodnosti

8. 5. 2012

Odchod z funkce

30. 11. 2012

Petr Dohnal, Mgr., brig. gen.

Nástup do funkce

1. 12. 2012

Jmenován do generálské hodnosti

28. 10. 2013

Pavel Ondrášek, PhDr., brig. gen.

Nástup do funkce

4. 4. 2014

Jmenován do generálské hodnosti

28. 10. 2014

Odchod z funkce

18. 12. 2015

Insignie generálské hodnosti

Vnějších znaků, které jsou obecně důležitými rozlišovacími prvky především pro uniformované příslušníky, je několik. Mezi nejznámější patří samozřejmě nárameníky (v minulosti nazývané také pogony či epolety). V současnosti, obecně, se jedná o upravené pásky ze stejného druhu materiálu, z jakého je zhotoven stejnokroj. Spatříme je ponejvíce na ramenou stejnokroje. Na nich jsou dále umístována nejrůznější označení – rozety, hvězdy, lipové ratolesti apod., která ovšem lze následně nalézt i na

čepicích či rukávech. Jejich historie začíná v podstatě v první polovině 17. stol. ve Francii, kdy se začaly na ramenou nosit tzv. kokardy. Postupně se z nich vyvinulo hodnostní označení, které mělo velmi honosnou podobu, zvláště potom u hodností důstojnických.

Pokrývky hlavy brigadýrka nebo lodička

Současný český výstrojový trend (tedy i ve vězeňství) vyžaduje, aby hodnostní stupeň, označení, distinkce zejména vyšších a vysokých důstojníků byly aplikovány kromě nárameníků stejnokrojů také na pokrývky hlavy. Tedy na lodičky a brigadýrky. V případě generálských hodností české vězeňské služby jsou doloženy v současné době již dva zejména tvarově i celkovým provedením značně odlišné typy. Vzory však v obou zmíněných případech v zásadě korespondují se současně platným obecním předpisem, vyhl. č. 166/2014 Sb., kterou se stanoví vnější označení příslušníka Vězeňské služby ČR.

Generálmajor VS brigadýrka
vz. 2006

Původní vzor z roku 2006 tvarově vycházel z předválečné podoby policejních, příp. vojenských brigadýrek. Pro tento typ, kterým se designer stejnokrojových výstrojních náležitostí nechal inspirovat a řídil se jím, byla charakteristická relativně rozměrná dýnka. Barva čepice byla samozřejmě v barvě stejnokroje, tedy tmavě modrá. Kromě hodnostního stupně, zlaté ozdoby na štítku a odznaku se zobrazením státního znaku republiky dozdobeného vyššími lipovými lístky zlatavé barvy byla bez jakékoliv další ozdoby. Takže brigadýrka nebo lodička byla vybavena pouze vyššími generálskými hvězdami zlatavé barvy v počtu korespondujícím s příslušným hodnostním stupněm. Jiné odlišení od ostatních hodností používáno nebylo. Původně navržený vzor zhotovila firma s dlouholetou tradicí v tomto oboru – Tonak a.s., Nový Jičín. Vzor 2006 byl vyroben pro gen. mjr. Ludka Kulu a beze změny byl ve výstroji celých šest let. V současnosti je ovšem pouze záležitostí historickou.

Brigádní generál VS lodička vz. 2012

Rok 2012 přináší do této oblasti další, a to dosti významnou výtvarnou změnu. Designer stejnokrojových výstrojních náležitostí Vězeňské služby ČR dostává za úkol předložit návrh nového tvaru brigadýrky i lodičky pro generály. Z předložených vyvzorovaných (asi deseti!) variant návrhů byl vybrán nový typ obou výše zmíněných pokrývek hlavy. Od původního vzoru 2006 se lodička a stejně tak i brigadýrka odlišují tím, že mají ve švech aplikovanou paspulku fialové barvy, což je jak známo barva české vězeňské služby. Navíc – za příslušným hodnostním označením je pro vzor z roku 2012 typická aplikace lipových lístků zlatavé barvy. Brigadýrka již nemá tak rozměrné dýnko jako předcházející vzor. Barva lodičky i brigadýrky je jako u předcházejícího vzoru, tedy tmavě modrá. Stejně jako v případě vzoru 2006 zhotovila i tento nový tvar firma Tonak a.s., Nový Jičín. Prvním, kdo byl tímto nově vyvzorovaným typem vybaven, byl tehdejší generální ředitel, brigádní generál Jiří Tregler. Pokrývky hlavy, vzor 2012 pro generálskou hodnost (brigadýrka a lodička) se ve Vězeňské službě ČR v tomto provedení používají i v současnosti.

Brigádní generál VS brigadýrka
vz. 2012

Obecně platný předpis – vyhláška z roku 2004 stanovila pro Vězeňskou službu České republiky výslovně tři stupně generálské hodnosti:

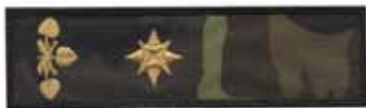
- * brigádní generál
- * generál major
- * generál poručík.

Tvůrce výtvarného řešení výložek pro budoucího generála vězeňské služby měl již v roce 2004 a 2005 před sebou současně několik úkolů: navrhnout vzory a nechat zhotovit rozlišovací označení na čtyři druhy

existujících a používaných stejnokrojů. Ty stanovoval vnitřní výstrojní předpis s tím, že bylo bezpodmínečně nutno přísně respektovat nejen znění platné ministerské vyhlášky, ale i nařízení vlády ČR. Výsledkem bylo vyvzorování několika typů stejnokrojů (včetně stejnokroje slavnostního) pro generálskou hodnost a jejich příslušných doplňků; jednalo se tedy o:

- *Distinkce na stejnokroj polní
- *Distinkce na stejnokroj pracovní
- *Distinkce na základní stejnokroj služební (mini)
- *Distinkce na základní stejnokroj služební používaný pro generálské hodnosti
- *Distinkce na stejnokroj společenský

Na reprodukcích, které jsou přílohou této práce, lze rozeznat, že u distinkcí určených pro stejnokroj polní podkladový typ tkaniny a barva nárameníku (tzv. maskáčový vzor) korespondují s barvou stejnokroje. Hvězdy jsou v barvě zlatavé, stejně tak jako lipová ratolest, provedeny technikou vyšívání. Jistou pozornost vzbudí skutečnost, že byly vyrobeny (fyzicky) pouze ve dvou provedeních – jedno aplikováno na uniformu generála, druhé provedení pro uložení jako vzorek pro archivaci. Více jich nikdy nebylo zhotoveno! Tvar nárameníků je obdélník o rozměrech 40 x 150 mm; hvězdy jsou vyšívány nití zlatavé barvy (rozpětí hrotů 25 mm), výšivka lipové ratolesti, má rozměr 32 x 17 mm. Další zajímavostí pro tuto skupinu označení je, že byly současně zhotoveny tzv. domovenky (viz foto příloha) o rozměru 140 x 40 mm s nápisem ve zlatavé barvě: „VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR“ (písmena o výšce 13 mm). Upevnění na stejnokroj je provedeno technikou tzv. suchozipu. Existují také v limitovaném množství. Vzhledem k textaci nové vyhl. č. 166/2014 Sb., jsou nyní jen historickým artefaktem. Nadále totiž platná vyhláška nepřipouští v textu domovenek zkratku „ČR“.

brig. gen. stejnokroj polní

gen. mjr. stejnokroj polní

gen. por. stejnokroj polní

stejnokroj polní domovenka generála

Distinkce na stejnokroj pracovní mají podkladovou barvu nárameníku tmavě modrou v barvě stejnokroje. Hvězdy jsou v barvě zlatavé, stejně tak jako lipová ratolest, a provedeny technikou vyšívání. Tvar nárameníků je obdélník o rozměrech 40 x 150 mm; hvězdy jsou vyšívány nití zlatavé barvy (rozpětí hrotů 25 mm) a výšivka lipové ratolesti má rozměr 32 x 17 mm.

brig. gen. stejnokroj pracovní

gen. mjr. stejnokroj pracovní

gen. por. stejnokroj pracovní

Dalším hodnostním označením jsou distinkce na základní stejnokroj služební (mini), které jsou v souladu se zněním platné vyhlášky zhotoveny na hodnostních podložkách a jsou aplikovány např. na trička, košile, svetry, bundy nebo pláště (parky). Rozměry jsou výrazně menší nežli u předchozího polního provedení, hvězdy a lipové lístky jsou pouze tištěné. Rozměry tohoto hodnostního označení jsou 64 x 29 mm; hvězdy mají rozpětí hrotů 10 mm a stylizovaná lipová ratolest má rozměr 16 x 8 mm. Také v tomto případě se distinkce na stejnokroj upevňují pomocí tzv. suchozipu.

brig. gen. stejnokroj pracovní (tisk-mini)

gen. mjr. stejnokroj pracovní (tisk-mini)

gen. por. stejnokroj pracovní (tisk-mini)

Distinkce na základní stejnokroj služební používaný pro generálské hodnosti jsou standardním typem, který se uchycuje na ramenou saka stejnokroje prostřednictvím textilních poutek. Nárameník vychází z tvaru obdélníku – základna 55 mm, k vrcholu měří 148 mm, je mírně sešívený a ukončen do špičky; hvězdy jsou vyšívány nití zlatavé barvy (rozpětí hrotů 25 mm) a výšivka lipové ratolesti, která je rovněž vyšívána, má rozměr 32 x 17 mm. V horní části nárameníku je aplikován standardní knoflík zlatavé barvy, kulatého tvaru o průměru 15 mm, který je používán ve stejném provedení i pro vyšší důstojnické hodnosti Sboru.

brig. gen. stejnokroj základní

gen. mjr. stejnokroj základní

gen. por. stejnokroj základní

General VS stejnokroj společenský (figurant)

V podstatě naprosto novým a do té doby nepoužívaným typem stejnokroje bylo vyvzorování stejnokroje společenského. Distinkce generála v decentním provedení a ve výši, korespondující s jeho hodností na stejnokroj společenský, jsou používány nejen na pokrývce hlavy. Označení hodnosti generála najdeme také na rukávech-manžetách společenského saka-smokingu. Lipové lístky standardního typu a velikosti (výšivky) jsou aplikovány na klopě saka.

Dalším označením stejnokroje generála, kterým se odlišuje od stejnokroje řadového příslušníka či vyššího důstojníka vězeňské služby, jsou - jak výše uvedeno - límčové výšivky zlatavé barvy ve tvaru lipových ratolestí použité na saku či košili. Dalšími dekoracemi náležejícími ke generálským hodnostem a přímo stanovenými obecně platným předpisem jsou např. ozdobné vyšivané aplikace zlatavé barvy na štítku služební čepice-brigadýrky.

Detail označední stejnokroje brig. gen.

Šavle, kord, nebo palaš...

Pokud již jednou generálské hodnosti i ve vězeňské službě byly zavedeny a existují, patří k nim bezesporu různé ceremonie, při nichž se tradičně předpokládá použití šavle, kordu, nebo obdobné chladné zbraně. V případě Vězeňské služby ČR (jak tvrdí pamětníci) - pravděpodobně pouze z důvodu odlišení od podobných artefaktů používaných v české armádě či Policii ČR - byla dána přednost typu tradiční chladné zbraně se zajímavou historií, jež je známa pod názvem palaš.

Výtvarnou předlohou pro zhotovení tohoto speciálního doplňku stejnokroje generála VS ČR se stal výstrojný předpis z první republiky. Autor ideového návrhu nového vzoru slavnostní zbraně, ing. Miloš Pařík, tehdejší generální ředitel společnosti Mikov s.r.o., a stejně tak i autor prováděcího návrhu František Štraub, provozní ředitel této firmy, vycházeli především z tvarového provedení služební zbraně-kordu z roku 1931. Zohlednili také konstrukční prvky a celkovou původní koncepci této zbraně. Toto vše je mj. obsahem výše zmíněného tehdejšího obecně platného předpisu. Její určení bylo velmi specifické - zbraň byla při významných příležitostech udělována vysokým důstojníkům armády, policie, četnictva i vězeňství. Vzhledem k tomu, že provedení slavnostní zbraně tohoto typu musí heraldickými

znaky a ostatní symbolikou odpovídat současné době, bylo rozhodnuto o konkrétní aktualizaci jejího zdobení. Od kordu z třicátých let minulého století se nový typ slavnostní šavle, nebo chcete-li pro přesnost a v souladu s použitou současnou terminologií Vězeňské služby ČR, tedy palaše, velmi výrazně odlišuje. A to nejen co se týče rozsahu a způsobu zpracování, ale také moderní technologií výroby. Finální zbraň je metr dlouhá a skládá se z čepele, jílece a pochvy. Takže pro přesnost několik nejdůležitějších technických, ale také výtvarných podrobností:

Čepel

K výrobě této slavnostní zbraně byla použita nerezová damascenská ocel typu VINLAND. Byla vybrána pro své vynikající mechanické vlastnosti a jedinečný vzhled. V odborných kruzích je velmi ceněným materiálem pro výrobu bodných a sečných zbraní. Je třeba zdůraznit, že na světě neexistují dva kusy se stejnou strukturou. Z technické dokumentace se dozvídáme, že je to materiál, který spojuje houževnatost oceli 12C27 (matný vzor) s tvrdostí oceli RWL 34 (lesklý povrch). Díky vnitřní struktuře má vysokou torzní, ohybovou i rázovou houževnatost a stejně tak i velkou odolnost proti opotřebení. (Nutno upozornit i na skutečnost, že nože

vyrobené z tohoto druhu oceli mají velmi vysokou řezivost, jsou extrémně odolné proti přelomení a mají krásnou, nezaměnitelnou kresbu.) Hřbet čepele zdobí tzv. tuzie (vykládání kovu kovem). Jedna strana čepele nese logo výrobce a iniciály Petra Malého, jež zodpovídal za brusičské a pasířské práce. Na straně druhé je pořadové číslo a písmeno A, které označuje typ damascenské oceli.

Jílec

Tento díl se skládá z rukojeti a koše. Rukojeť je dřevěná, potažená kůží z rejnoka. Je pětikrát přetažená stříbrným drátkem, v horní části rozšířená v hlavici zdobenou perlením. Do mosazného hřbetu, který pokrývá zadní stranu rukojeti, jsou po stranách technikou rytí laserem aplikovány dva malé státní znaky. Koš je vyroben z mosazi, na straně od těla vyklenut. Na vnitřní straně koše je logo Vězeňské služby ČR. Vyklenutá část je na třech místech vyříznuta, a tvoří tak tři obloukovité proužky.

Pochva

Je nedílnou, výtvarně zajímavou částí zbraně. Byla zhotovena ze železného, galvanicky poniklovaného plechu. Stejně tak tzv. ostruha je mosazná a poniklovaná. Je připájená stříbrem a ozdobena perlením. Jako ozdoba jsou použity tlakově lité, stříbrem tvrdě pájené, cizelované a leštěné štítky se státním znakem a snítkou se čtyřmi lipovými lístky.

Po všech stránkách, ať již po stránce výtvarné, estetické a stejně tak dokonalým řemeslným provedením je to skvělý výrobek. Slavnostní zbraň-palaš generála VS ČR je skutečně důstojnou součástí uniformy generála české vězeňské služby.

Právě současné zdůraznění ekonomické, a zejména společenské důležitosti a náročnosti veškeré činnosti v oblasti ozbrojených bezpečnostních sborů a především tedy příslušníků, vykonávajících náročnou službu ve vězeňském stejnokroji, ukazuje novou dynamiku. Dokládá, že důraz na koncepční vývoj nejen v posledních letech, ale také v současnosti vyžaduje důsledně dbát i na ústrojovou kázeň, prezentující každého příslušníka v jakémkoliv postavení vůči veřejnosti. A také být i patřičně, i o nejmenších podrobnostech, kvalifikovaně informován. To bývá v podstatě, a nejen pro širší, především laickou veřejnost, tím, na co se její zájem nejdříve zaměří. Vzhledem k společenské situaci a perspektivám vývoje je vězeňství věnováno obecně mnohem více patřičné pozornosti, nežli tomu bylo dříve.

Také společenská zadání pro kterýkoliv bezpečnostní ozbrojený sbor, vězeňství nevyjímaje, stejně tak jako ekonomická stránka saturování příslušného odvětví jsou v mnoha směrech podstatně náročnější. Předpokládají nejen vysokou, všestrannou odbornou a morální kvalitu osob zařazovaných do vrcholového managementu a vedoucích funkcí, ale také korespondující označování stejnokrojů vysokých funkcionářů. V této souvislosti jsou pravděpodobně nejmarkantnější viditelné generálské distinkce umístěné na stejnokro-

ji, stejně tak jako slavnostní zbraň, palaš, náležející k funkci vězeňského generála.

V této souvislosti však nelze opomenout pochopení a nezištnou pomoc mnoha nejmenovaných spolupracovníků, příslušníků i civilních zaměstnanců, kteří při shromažďování podkladů k této práci s velkou trpělivostí odpovídali autorovi na množství doprovodných otázek. Těm všem patří poděkování. Upřímný dík patří em. majoru Milanu Kozákovi, dlouholetému pracovníkovi bývalé Technicko-hospodářské služby ÚS SNV ČR a následně Odboru logistiky, referátu výstrojní a výzbrojní služby Vězeňské služby ČR. Jeho kvalifikované odborné postřehy, zkušenosti a profesionální znalost problematiky byla autorovi nesmírně cennou pomocí.

Odborné i laické veřejnosti se dostává do rukou průřez nevšední vězeňskou „generálskou problematikou“ České republiky současnosti. Nej důležitějším však bezesporu zůstává skutečnost, že se především vězeňským profesionálům (a nejenom jim) nabízí možnost téměř na první pohled poznat a zařadit jednoho z nejvyšších vězeňských funkcionářů do té patřičné kategorie. Tímto způsobem se tak daří kvalifikovaně popsat a doplnit některá až do tohoto okamžiku tzv. „bílá místa“ na speciální vězeňské mapě republiky. A o to především jde.

Vazební věznice Ostrava

Marie Bílková

Město Ostrava je třetím největším městem České republiky, které se nachází na severovýchodě území a je srdcem Moravskoslezského kraje. Ostrava dostala jméno podle řeky Ostravice, která město rozděluje na moravskou a slezskou část. Leží nedaleko slovenských a polských hranic na březích řeky Ostravice s výhledem na pohoří Beskydy. První zmínky o vzniku obce v majetku olomouckého biskupa Bruna pochází z roku 1267. Město vzniklo na tzv. Jantarové stezce, kterou obchodníci od pradávna využívali jako hlavní cestu spojující Baltské a Středozemní moře. Ve druhé polovině 14. století byly vybudovány městské hradby. Dnes hradby připomíná pouze název ulice Na Hradbách, kde se také poblíž nachází Vazební věznice Ostrava. Nejstarší zmínka o šatlavě v Ostravě pochází již z roku 1686, kdy je v pozemkové knize Moravská Ostrava - Přívozkého předměstí zmíněna u městských hradeb blízko rasovny.

V roce 1925 byl prostřednictvím Vrchního zemského soudu v Brně vypsan konkurz na výstavbu nového Krajského soudu v Moravské Ostravě i s novou věznicí. Vítězným projektem se stal návrh architekta Františka Vahaly. Bylo navrženo urbanistické dílo, které vytvořilo novou dominantu na levém nábřeží řeky Ostravice. Stavba byla dokončena v roce 1929. Oproti dosavadním 152 místům a 34 samovazebním kobkám bylo v nové věznici krajského soudu k dispozici 30 společných cel (25 pro šest osob a pět cel pro čtyři osoby) a 79 samovazebních kobek - kapacita nové věznice tak činila 249 osob. Zabydlením nové věznice Krajského soudu v Ostravě započala nová, moderní éra ostravského vězeňství.

Počet obyvatel v roce 1930 činil 125 304 a v letošním roce připadá na Ostravu cca 300 000 obyvatel, od čehož se také odvíjí ubytovací kapacita Vazební věznice Ostrava v současnosti, která činí 523 vězněných osob. Z uvedeného počtu

Moravskoostravské vězení v prostoru dnešní Muzejní a Pivovarské ulice

je pro účely výkonu vazby vyčleněno 297 míst a pro zabezpečení výkonu trestu odnětí svobody 226 míst. Na celkovém chodu vazební věznice, počínaje střežením objektu, přímým zacházením s vězněnými osobami a zabezpečením ekonomické, zdravotní a logistické podpory, se podílí celkem 437 zaměstnanců. Z uvedeného počtu je to 91 občanských zaměstnanců a 346 příslušníků, z tohoto počtu je 110 příslušníků určených pro zajištění pořádku a bezpečnosti v budovách soudů a státních zastupitelství.

Výkon vazby a trestu odnětí svobody

Plnění stanovených úkolů v oblasti přímého zacházení s vězněnými osobami zabezpečuje zejména oddělení výkonu vazby a trestu. Na oddělení působí tým příslušníků a zaměstnanců, složený z vrchních dozorců, dozorců, inspektorů dozorních služeb, vychovatelů, psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pracovníků a vychovatelů-terapeutů. Na přímém zacházení se podílí také kaplan.

Výkon vazby

Od roku 2013 se postupně realizuje proces zlepšování podmínek výkonu vazby. V podmínkách vazební věznice se jedná především o estetizaci a dokončení celkové rekonstrukce vazebních cel, společných prostor, vycházkových dvorů, výměnu starého kovového nábytku za nový, moderní nábytek, vytvoření nových kulturních místností pro realizaci volnočasových aktivit. Nově bylo vybudováno celkem osm oddělení výkonu vazby se zmírněným režimem s celkovou kapacitou až 121 míst. V této souvislosti byly také rozšířeny nabídky

aktivit pro vězněné osoby, byla navýšena doba pobytu obviněných mimo cely. V současné době jsou preventivně výchovné, vzdělávací, zájmové a sportovní programy s obviněnými realizovány denně asi v sedmácti vyčleněných místnostech. Vazební věznice v rámci vzdělávání obviněných dlouhodobě úspěšně spolupracuje s Církevní základní školou Přemysla Pittra v Ostravě-Přívoze, a to zejména v oblasti doplňování povinné školní docházky u mladistvých. Pro tyto účely byla ve vazební věznici vybudována specializovaná učebna. K vytvoření lepších podmínek pro setkání vězněných osob s rodinnými příslušníky byly rovněž celkově estetizovány návštěvní místnosti. Pro zpříjemnění pobytu dětí při návštěvách byl dovybaven dětský koutek videotechnikou, pastelkami a drobnými hračkami. Do návštěvních místností byly umístěny automaty na teplé i studené nápoje a drobné cukrovinky.

Výkon trestu odnětí svobody

Výkon trestu odnětí svobody pro odsouzené ve vazební věznici začíná na přijímacím a nástupním oddělení. Příjmové oddělení má kapacitu 101 míst, která jsou kromě nástupů a převodů do výkonu trestu permanentně využívány pro umístění odsouzených dočasně umístěných ve vazební věznici zejména pro potřeby orgánů činných v trestním řízení. Aktuálně jsou ve vazební věznici zřízeny ubytovny pro odsouzené zařazené do věznice s dozorem. Výkon trestu kmenově zařazených odsouzených je tak realizován na čtyřech dozorových ubytovnách pro odsouzené muže s kapacitou 71 míst, ve dvou ubytovnách pro odsouzené ženy s kapacitou 21 míst a ve dvou specializovaných odděleních pro výkon trestu odsouzených mužů trvale pracovní nezařaditelných v dozoru s kapacitou 33 míst. Čtyři z těchto ubytoven jsou pak součástí bezdrogové zóny se standardním zacházením.

Jednou z priorit vazební věznice je zaměstnávání odsouzených. Vazební věznice zaměstnává odsouzené na vnitřních pracovištích, která slouží zejména k zajištění každodenního chodu vazební věznice. V rámci tzv. vnitřní režie jsou odsouzení zařazováni na pracovní pozice kuchař, výdejce stravy, uklízeč, skladník, zedník, elektrikář, instalatér, stolař a ošetřovatel. Míra zaměstnanosti odsouzených se dlouhodobě pohybuje nad 90%.

Specializované oddělení

Mimo standardní výkon trestu odnětí svobody v dozoru je ve vazební věznici realizován výkon trestu odsouzených trvale pracovní nezařaditelných mužů v kategorii dozor. Ve dvou specializovaných odděleních vykonává trest odnětí svobody 33 odsouzených. Jedná se o osoby

starší 65 let, osoby, které byly uznány invalidními ve třetím stupni, případně osoby, jejichž zdravotní stav neumožňuje trvalé pracovní zařazení. Na oddělení výkonu vazby a trestu působí stabilní tým zaměstnanců složený z vychovatelů, vychovatelů terapeutů, psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pracovníků a dozorců. Odsouzení umístění na těchto oddělech mají zajištěnou pomoc a péči prostřednictvím odborně vyškolených ošetřovatelů (asistentů) z řad pracovních zařazených odsouzených. V oblasti zacházení jsou realizovány zejména projekty speciálně výchovného charakteru, které mají za cíl z hlediska zajišťování účelu výkonu trestu odnětí svobody snižovat nebezpečnost a pravděpodobnost recidivy u odsouzených a přispívat k ochraně společnosti po jejich návratu do občanského života.

Vzdělávání odsouzených

Vazební věznice se v rámci vzdělávání odsouzených zaměřuje zejména do oblasti rekvalifikačních profesí, které mohou odsouzení uplatnit jak v rámci zařazení na jednotlivá pracoviště v průběhu výkonu trestu, tak po propuštění při hledání nového zaměstnání. Výhodou těchto kurzů je vystavení osvědčení, případně certifikátů, k uplatnění v civilním životě.

Od roku 2004 realizuje Vazební věznice Ostrava rekvalifikační kurz pánský kadeřník. Tento kurz je realizován každoročně ve dvou bězích pro odsouzené zařazené do věznice s dozorem a ostrahou. Do současné doby se ve vazební věznici uskutečnilo 32 běhů, které úspěšně absolvovalo celkem 230 odsouzených. Od roku 2009, na základě realizovaného pilotního projektu, zajišťuje vazební věznice ve spolupráci s Českým červeným křížem v Ostravě kurz ošetřovatel. Při úspěšném složení závěrečných zkoušek jsou odsouzeným

předány průkazy absolventa základní normy zdravotnických znalostí. Do současné doby zdárně absolvovalo tento kurz 68 odsouzených. Dále byly v minulých letech realizovány tři běhy rekvalifikačního kurzu malíř-natěrač a kurz profesní kvalifikace úklidový pracovník v potravinářství. Tyto kurzy absolvovalo 20 odsouzených.

Speciálně výchovná činnost

Vězněným osobám ve vazební věznici je k dispozici poradna drogové prevence, jejíž členové také poskytují výkony protidrogových služeb, od informačního servisu, vzdělávacích seminářů, přes individuální poradenství a terapie, skupinové terapie, krizové intervence, vstupní zhodnocení stavu klienta, úkony potřebné pro zajištění práce vězněnými osobami, až po zhodnocení stavu a potřebnos-

ti drogové služby. Kladen je důraz především na přímou práci s jedinci zařazenými do poradny drogové prevence, ale také na zvyšování odborné kvalifikace personálu poskytujícího tyto služby. Poradna tak úspěšně plní své poslání a je schopna se flexibilně přizpůsobovat složení klientů, kterým je třeba poskytnout a nabídnout pomocnou ruku v oblasti zvládnutí závislosti a její prevence.

Nezastupitelnou roli v oblasti speciálně výchovného zacházení má realizace standardizovaného projektu 3Z (zastav se, zamysli se, změň se). Tento program je ve vazební věznici realizován od listopadu roku 2014. Odsouzení jsou v programu motivováni k upevnění stávajících a získání nových sociálních dovedností a k nekriminálnímu soběstačnému způsobu života po propuštění. Tento program se individuálně aplikuje na vybrané odsouzené s ohledem na druh spáchané trestné činnosti a následné vyprofilování k jejich potřebám změn po výkonu trestu odnětí svobody. Doposud byly realizovány tři běhy tohoto programu a úspěšně jej absolvovalo 24 vybraných odsouzených.

V rámci speciálně výchovné aktivity zaměřené na získávání pracovních návyků, zodpovědnosti a možnosti být svým jednáním prospěšný je ve vazební věznici dále realizován projekt KIWANIS, ve kterém odsouzení a odsouzené šíjí hračky či jiné předměty, jež jsou následně předávány zejména dětem v nemocnicích po náročných operacích. Projekt, jak už jeho název napovídá, je realizován ve spolupráci s občanským sdružením KIWANIS, se kterým vazební věznice spolupracuje již čtvrtým rokem. Během této spolupráce odsouzené ženy a muži ušili bezmála osm tisíc kusů textilních hraček.

Duchovní služba

V roce 2012 byla v prostorách vazební věznice slavnostně otevřena vězeňská kaple sv. Michaela archanděla, kterou při slavnostní bohoslužbě požehnal pan biskup František Lobkowicz. Duchovní služba se ve vazební věznici stala neodmyslitelnou součástí zacházení s vězňnými osobami. Kaplan vazební věznice, kromě vlastního působení (pastorační rozhovory, modlitby s četbou a rozбором biblických textů, vyučování věrouky, poslech duchovní hudby a sledování videoprogramů s duchovní tematikou), koordinuje práci duchovních, kteří docházejí do vazební věznice jako dobrovolníci. V současné době je pro duchovní působení ve vazební věznici zaregistrováno deset zástupců ze tří církví a jedné náboženské společnosti.

Příprava na návrat do běžného života

V oblasti problematiky začleňování osob po výkonu trestu odnětí svobody do života ve společnosti realizuje vazební věznice soubor aktivit a projektů, jejichž prioritním cílem je motivovat odsouzené k aktivnímu přístupu při řešení otázek spojených s plynulým přechodem do civilního života bez potřeby páchání trestné činnosti. Jednotlivé aktivity jsou na odsouzené cílené ryze individuálně, a to jak z hlediska časového rozsahu, tak jednotlivých oblastí, které odsouzení potřebují v souvislosti s přípravou na propuštění řešit. Zpravidla se jedná o zajištění bydlení, možnost pracovního uplatnění či způsobu oddlužení. Všichni odsouzení, kterým byl vytvořen program výstupního zacházení, se účastní besed se zástupci probační a mediační služby, koordinátory sociální péče či s pracovníky

neziskové organizace Renarkon.

V rámci extramurálních aktivit a přípravy odsouzených na propuštění z výkonu trestu spolupracuje vazební věznice od roku 2014 s nestátní neziskovou organizací Nová šance. Vybraní odsouzení absolvují čtyřdenní cyklus vzdělávacích seminářů týkajících se jejich života po propuštění. Seminář je právě zaměřen zejména do oblasti dluhového poradenství, hledání bydlení a zaměstnání a dále problematiky předcházení recidivnímu chování. Jelikož otázka finančního poradenství je z hlediska prevence recidivy klíčová, zaměřila vazební věznice pozornost i tímto směrem a v měsíci červnu 2015 navázala spolupráci s neziskovou obecně prospěšnou společností Poradna při finanční tísni, která zajišťuje v prostoru vazební věznice cyklus besed, které jsou zaměřeny na témata oddlužení, půjčky a úvěry či exekuce.

Vězeňská a justiční stráž

Dvě největší oddělení, která zabezpečují ostrahu a bezpečnost objektu vazební věznice a jednotlivých soudů a státních zastupitelství v obvodu Krajského soudu v Ostravě, jsou vězeňská a justiční stráž. Oddělení vězeňské stráže je, co se týče počtu příslušníků i množství zajišťovaných úkonů, největším oddělením ve Vazební věznici Ostrava. Člení se na strážní službu, eskortní službu, úsek dopravy a úsek služební kynologie.

Strážní služba

Strážní služba zajišťuje nepřetržitou ostrahu objektu, a to jak prostřednictvím živé síly, tak s využitím speciálních elektronických a technických prostředků. Koordinaci výkonu strážní služby má na starosti vedoucí oddělení vězeňské stráže ve spolupráci s vrchním inspektorem strážní služby, který rovněž zabezpečuje nepřetržitý příjem obviněných a odsouzených do výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. V roce 2015 bylo do vazební věznice přijato asi 1 700 vězňných osob. V oblasti zajišťování strážní a eskortní služby si svou pozornost zaslouží rovněž úsek služební kynologie, který se skládá z kynologie všestranné a speciální. Psododi se svými všestrannými psy pomáhají zabezpečovat eskorty vězňných osob a jsou využíváni k zajištění vnitřní a vnější bezpečnosti vazební věznice. Úsek speciální kynologie slouží zejména k vyhledávání omamných a psychotropních látek u vězňných osob. Vazební věznice disponuje čtyřmi všestrannými psy a jedním psem, specialistou na vyhledávání omamných a psychotropních látek. Psododi vazební věznice se každoročně zúčastňují rezortních i mimorezortních přeborů, kde dosahují velmi dobrých výsledků.

Eskortní služba

Jedním z hlavních úkolů Vězeňské služby ČR je eskortování osob ve výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a výkonu zabezpečovací detence. Eskortní činnost se řadí mezi nejrizikovější úkoly, které Vězeňská služba ČR zajišťuje.

Vazební věznice Ostrava provádí pro celý moravský region eskorty vězněných osob k vyhoštění a v rámci přemístění a umístění. V regionu jsou eskorty vězněných osob zajišťovány na základě oprávněných požadavků k devíti soudům, třem pobočkám těchto soudů a do civilních zdravotnických zařízení. Největší podíl na celkovém počtu eskortovaných ve vazební věznici zaujímají eskorty vězněných osob k soudním řízením a eskorty k umístění a přemístění vězněných osob z Ostravy do eskortního střediska v Jiřicích. Vazební věznice rovněž provádí eskorty zvláště nebezpečných osob. K těmto činnostem je vyčleněna jednotka vybavená speciální výstrojí a výzbrojí. Podle počtu eskortovaných vězněných osob a s ohledem na jejich nebezpečnost jsou eskorty prováděny samostatně jednotlivými vozidly, nebo v koloně vozidel, za doprovodu dalšího vozidla vazební věznice, nebo v součinnosti s Policií České republiky. Pro jízdu v kolonách a při eskortách nebezpečných osob jsou příslušníci speciálně cvičeni a školeni.

Vazební věznice Ostrava za jeden rok zajišťuje eskorty cca 10 500 vězněných osob, přičemž eskortní vozidla ujedou zhruba 240 000 kilometrů. Zhruba 6 000 vězněných osob je eskortováno k soudním řízením a vyšetřovacím úkonům, zbývající část, tedy asi 4 000 vězněných osob je eskortováno za účelem umístění a přemístění mezi věznicemi a 500 vězněných osob, je ročně vazební věznicí eskor-

továno do civilních zdravotnických zařízení. Nejnáročnější trasou je 870 kilometrů dlouhá eskorta k umístění a přemístění z Vazební věznice Ostrava do eskortního střediska v Jiřicích a zpět. Podle dopravní situace a klimatických podmínek trvá eskorta i s přestávkou 15 až 18 hodin.

Justiční stráž

Justiční stráž při vazební věznici v obvodu Krajského soudu v Ostravě zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství, jakož i v jiných místech jejich činností a v rozsahu stanoveném zákonem, zajišťuje pořádek a bezpečnost při výkonu pravomoci soudů a státních zastupitelství.

Vazební věznice zajišťuje prostřednictvím oblastního velitele koordinaci výkonu služby justiční stráž u deseti

místních jednotek v celkovém počtu 110 příslušníků. Jmenovitě je výkon služby zajišťován u Krajského soudu v Ostravě a u Okresních soudů v Ostravě, Frýdku-Místku, Novém Jičíně, Vsetíně včetně její pobočky ve Valašském Meziříčí, v Karvině včetně její pobočky v Havířově, Opavě, Bruntále včetně její pobočky v Krnově a Jeseníku. V praktickém výkonu služby příslušníci justiční stráže v rámci zajištění pořádku a bezpečnosti v justičních objektech a v jiných místech činnosti soudů a státních zastupitelství vykonávají široké spektrum služebních činností, jako je např. zajišťování bezpečnosti soudních jednání, ochrana zaměstnanců v justičním objektu i při jejich služebních úkonech mimo justiční objekt (např. služební úkony prováděné soudním vykonavatelem, realizace rozhodnutí soudu o odebrání nezletilého dítěte, převážení věcí při dražbě apod.), ochrana vstupující veřejnosti, svědků a dalších osob, zajišťování přepravy cenin a finančních hotovostí, doručování soudních dokumentů, kontrola dopravních prostředků a další. Značná pozornost je věnována výkonu služby na strážních stanovištích u vchodů do budov justičních objektů. Za zmínku stojí skutečnost, že příslušníci justiční stráže za rok 2015 při kontrole osob vstupujících do těchto objektů zajišťovali 10 595 zbraní a jiných nebezpečných předmětů. Justiční stráž úzce spolupracuje s příslušníky vězeňské stráže vazební věznice, ale rovněž i z jiných organizačních jednotek Vězeňské služby ČR a dle potřeby s příslušníky Policie České republiky, případně se strážníky městské policie.

Personál vazební věznice

Silové složky, jak se přezdívá oddělení vězeňské a justiční stráže a výkonu vazby a trestu, by těžce plnily náročné úkoly spojené se střežením objektů a osob, se zajišťováním účelu výkonu vazby a trestu, pokud by neměly dostatečnou podporu ze strany oddělení logistiky, ekonomického, zdravotního, správního, informatiky a v neposlední řadě oddělení personálního. Je nezbytné mít na paměti, že vězněné osoby nejsou jen střeženy, předváděny či vychovávány, ale že je musí někdo vystrojit, uvařit jim stravu, zajistit lékařské ošetření a podobně. Oddělení logistiky má rovněž zásluhu na rozvoji a modernizaci vazební věznice, zejména v oblasti realizace investičních akcí, oprav a rekonstrukcí. Za zmínku stojí nedávná oprava střešní krytiny administrativní budovy vazební věznice, celková rekonstrukce energocentra pro dodávku tepla a teplé vody do vazební věznice a rekonstrukce hlavní elektrorozvodny.

Přijetí, propouštění, přemísťování vězněných osob je spojeno se značnou administrativní zátěží, se kterou se musí vypořádat zejména oddělení správní, ekonomické či zdravotní. V roce 2015 v rámci příjmu, propouštění a přemísťování obviněných a odsouzených prošlo vazební věznicí celkem 8 813 vězněných osob. Na zdravotním středisku vazební věznice bylo v roce 2015 provedeno celkem 10 404 zdravotních úkonů.

Oddělení ekonomické se podílí na činnosti vazební věznice z hlediska hospodaření se svěřenými prostředky státního rozpočtu a s ostatním

majetkem, zpracovává platy všem zaměstnancům a pracovně zařazeným vězněným osobám ve vnitřní režii vazební věznice, spravuje finanční prostředky vězněných osob (počet operací v souvislosti s pohyby na kontech vězněných osob za rok 2015 činil 30 619, v rámci těchto operací byl objem finančních prostředků 16 221 tis. korun), pohledávky za vězněnými osobami ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody a také za propuštěnými vězni. Poskytuje součinnost dalším orgánům státní správy a exekutorským úřadům při vymáhání cizích pohledávek za vězněnými osobami umístěnými ve vazební věznicí.

Nesmí se rovněž zapomínat, že zde nejsou jen vězněné osoby, ale také zaměstnanci, kteří k výkonu svých služebních a pracovních povinností musí mít zajištěn patřičný servis. Oddělení personální tak zajišťuje veškerou agendu s přijímáním zaměstnanců do pracovního a služebního poměru a zabezpečuje po organizační stránce ve spolupráci s ostatními

odděleními celoživotní vzdělávání. V roce 2015 nastoupilo do služebního poměru ve vazební věznicí celkem 24 příslušníků a do pracovního poměru bylo přijato sedm občanských zaměstnanců. Zájem o přijetí do služebního nebo pracovního poměru projevilo 168 uchazečů.

Zahraniční spolupráce

Vazební věznice Ostrava spolupracuje již dlouhodobě s organizačními jednotkami slovenské a polské vězeňské služby. První návštěva v Ústavu pro výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody v Košicích se uskutečnila již před 44 lety a s polskými partnery z Vazební věznice Czeszochowa spolupracuje vazební věznice již 17 let. Na základě uzavřených dohod o spolupráci dochází k vzájemným recipročním návštěvám, jejichž cílem jsou výměny praktických zkušeností zejména v oblasti bezpečnosti, penitenciárního zacházení s vězněnými osobami, výkonu služby příslušníků a srovnání podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody.

Co je výstava a veletrh Enforce Tac a IWA

Pavel Hegr

Ve dnech 3. a 4. března 2016 jsem se zúčastnil spolu se zástupci generálního ředitelství, mezinárodní výstavy a veletrhu Enforce Tac a IWA, který se konal ve výstavním centru v Norimberku. Jedná se o veletrh zaměřený především na zbraně, bezpečnostní aplikace a outdoorové vybavení. Je to akce, která má více než čtyřicetiletou tradici. O její velikosti a významu svědčí třeba i to, že se akce zúčastnilo téměř 1500 vystavovatelů (z Evropy, Ameriky a Asie), a to jak maloobchodníků, tak i známých světových výrobců. A velikost výstavy podtrhuje i téměř padesátitisícová návštěvnost.

Cílem naší cesty bylo získání podrobnějších informací o zájmových produktech, jakými jsou prostředky balistické ochrany, střelné zbraně a jejich příslušenství – zejména kolimátory, taktická výstroj, detekční prostředky, výcvikové a sebeobrané prostředky apod., včetně získání kontaktů na výrobce, případně na jejich výhradní dodavatele pro ČR. Dalším účelem bylo získání celkového přehledu o aktuálních trendech v této oblasti a porovnání s prostředky využívanými Vězeňskou službou ČR s cílem držet krok se současnou nabídkou a inovacemi.

V rámci výše uvedených zájmových produktů a navazování kontaktů s jejich výrobcí, popř. prodejci, jsme měli možnost otestovat si i své znalosti angličtiny. Jako pozitivní lze uvést také to, že jsme si mohli většinu výrobků vyzkoušet čili osahat a provést jejich hrubé porovnání s konkurenčními výrobky či s produkty, které jsou v současné době používány ve VS ČR.

Z hlediska návštěvních dnů byl veletrh rozdělen na část určenou pouze pro ozbrojené složky a bezpečnostní agentury, ta se konala ve čtvrtek 3. 3., a na část určenou široké veřejnosti. Ta se konala ve dnech 4. - 7. 3. 2016. V tyto dny byla výstava rozdělena do několika pavilonů podle zaměření (např. zbraně určené pro lov a myslivost, sportovní střelbu, outdoorové aktivity, optika, ochranné prostředky, zabezpečovací zařízení apod.). Přestože jsme po oba dny na výstavě strávili téměř osm hodin, množství prezentovaných výrobků a rozsah výstavy byl takový, že zajištění případného podrobnějšího seznámení s vybranými produkty by si vyžadovalo prodloužení účasti na výstavě nejméně o další den.

Návštěva kolegů z bavorského Kaisheimu

Eva
Koreneková

NOVÉ SEDLO 13. dubna (VS ČR) Ve dnech 6. až 8. dubna navštívili Věznici Nové Sedlo kolegové z Věznice Kaisheim, ležící nedaleko Augsburgu v Bavorsku. Delegaci partnerské věznice JVA Kaisheim, kterou vedl zástupce ředitele Marc Döschl, přivítal ředitel věznice Miroslav Špalek. Partnerská setkání pracovníků obou věznic se stávají již tradicí a pomáhají nejen k poznávání systému vězeňské služby obou zemí, ale vedou i k navazování nových přátelství. Program pracovní návštěvy byl rozvržen na dvě části, na část pracovní s návštěvou Vazební věznice Praha-Ruzyně, Domova sv. Karla Boromejského, Věznice Všehrady a kulturní, kde nesměla scházet návštěva Chrámu chmele a piva v Žatci a prohlídka Pražského hradu. Bavorští kolegové si prohlédli věznici v doprovodu zástupce ředitele Roberta Frydeckého a vedoucí oddělení výkonu trestu Alžběty Novákové. S velkou pozorností se setkala prohlídka zdravotního a specializovaného oddělení pro výkon trestu odsouzených mužů s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním návykových látek. Rovněž standardizovaný výchovně vzdělávací program GREPP, jehož cí-

lem je penitenciární působení na pachatele sexuálního zneužívání a násilí na dětech, vzbudil velký zájem. Prohlídka vězeňské zahrady dala možnost hostům nahlédnout do široké nabídky pracovních, volnočasových a zájmových aktivit odsouzených. Druhý den čekala hosty návštěva Vazební věznice Praha-Ruzyně, kde ředitel Ivan Horák seznámil přítomné s historií a chodem věznice. Pak již následovala návštěva oddělení výkonu trestu pro odsouzené ženy v Řepích, které je umístěno v Domově sv. Karla Boromejského. Zde především zaujala koncepce zařízení, která je směřována na podporu extramurálních vztahů, udržování pozitivních vazeb s dětmi a rodinami, pomoci při obnovování těchto vazeb, které mohou být citelně narušeny nástupem do výkonu trestu. Oddělení výkonu trestu v Domově sv. Karla Boromejského je spojením rozdílných světů, světa nemocných, řádových sester, odsouzených žen a vězeňského personálu. Zejména při ošetřovatelské činnosti dlouhodobě nemocných a starých lidí jsou odsouzené postaveny do kontaktu s životem ve stáří, pohledem na bezmocnost a umírání. Tyto zkušenosti přispívají ke změně

priorit a žebříčku hodnot a pozitivně přispívají k účinné resocializaci odsouzených. Trpělivý výklad sestry představené a velké množství otázek nikoho nenechal na pochybách, že návštěva tohoto zařízení byla správnou volbou. Odpoledne druhého dne bylo opět věnováno kultuře. Návštěva Pražského hradu a jeho zahrad jen umocnila celkový dojem z návštěvy. Třetí a poslední den opět začal pracovně. Hosté v dopoledních hodi-

nách navštívili Věznici Všehrdu, kde je přivítal ředitel Pavel Vagner, který seznámil přítomné s historií a přítomností věznice. Po zhlédnutí prezentace věznice si bavorští hosté prohlédli ubytovnu pro mladistvé odsouzené, uzavřené oddělení věznice a víceúčelové terapeutické místnosti. Se zájmem byla zhlédnuta soudní místnost a vězeňská kaple. Návštěvou věznice ve Všehrdách byl ukončen pracovní program přátel z Bavorska.

Medaile ZVJS pro ředitele Věznice Všehrdy

Bronislava Vetešníková

Dne 11. března 2016 převzal ředitel Věznice Všehrdy Pavel Vagner z rukou generálního ředitele Sboru vězeňské a justiční stráže Slovenské republiky plk. Milana Ivana Čestnou medaili I. stupně Sboru vězeňské a justiční stráže Slovenské republiky. Medaile mu byla generálním ředitelem udělena na návrh ředitele Ústavu pro výkon trestu mladistvých v Sučanech Michala Hrnčiara za přispění

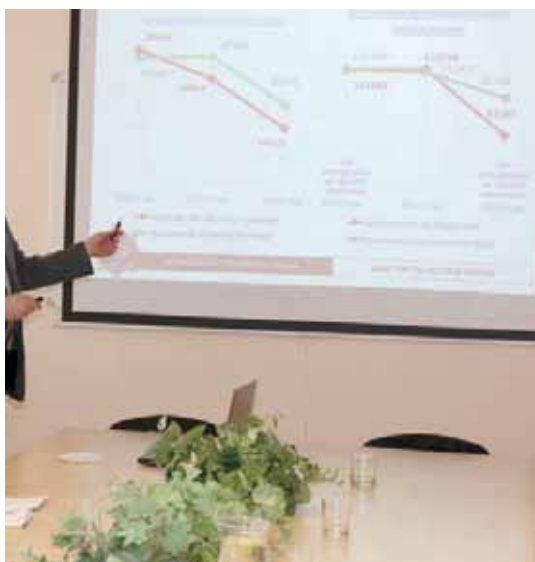
Delegace VS Ukrajiny v Akademii VS ČR

Na základě smlouvy, kterou podepsal generální ředitel VS ČR Petr Dohnal s Technical Assistance Information Exchange Instrument Evropské komise, se Akademie VS ČR stala koordinátorem studijní návštěvy tříčlenné delegace VS Ukrajiny. Projekt byl zaměřen na zacházení s mladistvými pachateli a náročný program byl ve dnech 15. – 17. března 2016 realizován nejen v Akademii VS ČR, ale také ve Vězeňské věznici Liberec a ve Věznici Všehrdy, zaměřené na mla-

k rozvoji spolupráce mezi vězeňskými zařízeními. Tento akt se uskutečnil v Martině, v rámci oslav 40. výročí zřízení Ústavu pro výkon trestu odnětí svobody pro mladistvé odsouzené Sučany, za přítomnosti vedoucí služebního úřadu Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky Ľubomíry Kubišové a biskupa ozbrojených sil a ozbrojených sborů Slovenské republiky Františka Rábka.

distvé. Ukrajinskí kolegové absolvovali několik diskusí s odborníky VS ČR a se zástupci Probační a mediační služby a seznámili se s problematikou mladistvých v praxi. V Akademii VS ČR mohla delegace nahlédnout do vyučování a prohlédnout si specializované učebny či výstavku zakázaných předmětů. Výměna informací byla velmi inspirativní a ukrajinská delegace vyjádřila zájem o další spolupráci v oblasti vzdělávání personálu.

ipa

Oběti a pachatelé trestných činů z pohledu genderu

Eva Jurášková

V roce 2013 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen nový, dlouho očekávaný zákon o obětech trestných činů, který uvádí, že oběti se může stát jakákoliv fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, zejména způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil. Byla-li trestným činem způsobena smrt oběti, považuje se za oběť také její příbuzný v přímém pokolení, sourozenec, manžel nebo registrovaný partner či druh.

Na obětech trestných činů bylo v minulých letech nejčastěji páčeno úmyslné ublížení na zdraví, byly oloupeny, anebo jim bylo nebezpečně vyhrožováno. Uvedené trestné činy se týkaly přibližně 57 % obětí ženského pohlaví a téměř 78 % obětí pohlaví mužského. Především u žen byl zřetelný nárůst podílu výše uvedených trestných činů. Ještě v roce 2010 byly ženy obětmi ve 44 % případů, muži v 70 % uvedených případů. Zatímco muži byli nejčastěji obětmi úmyslného ublížení na zdraví, loupeží, vydírání a nebezpečného vyhrožování, ženy se nejčastěji staly obětmi loupeží, úmyslného ublížení na zdraví a nebezpečného vyhrožování a zastrasování. Téměř dvacet procent obětí ženského pohlaví bylo obětmi pohlavního zneužívání, fyzického násilí a znásilnění. Muži převažovali mezi obětmi úmyslného ublížení na zdraví, vydírání a loupeží.

Co se týká stíhání a vyšetřování pachatelů trestných činů podle pohlaví (viz graf 2014), je zřejmé, že vývojové trendy kriminality žen naprosto

nekorrespondují s vývojem kriminality u mužů. Od roku 2010 počty policíí stíhaných žen narůstají a přesto, že je žen v naší populaci více než mužů, rozsah jejich kriminality zůstává velmi nízký. Ženy také páchají podstatně méně násilných trestných činů, jedná se převážně o úmyslné ublížení na zdraví. V případě majetkové trestné činnosti je však zastoupení žen zcela nejvyšší a jednoznačně v ní převládají jak krádeže samotné (kapesní), tak i krádeže v bytech a v rodinných domech. Nejčastěji jsou ženy pachatelkami podvodů, zpronevěř, ohrožování výchovy mládeže a drogových deliktů. Jednoznačně však paří k jejich stěžejní trestné činnosti úvěrový podvod, z něhož získaný prospěch slouží nejen k uspokojení potřeb a nároků samotných pachatelek, ale i jejich nejbližšího okolí.

Blatníková a Netík (2007, s. 15) zdůrazňují, že mezi specifika kriminality žen patří výskyt recidivy, zločinecké páchaní trestné činnosti nebo projev iniciativy, který je velmi nízký ve

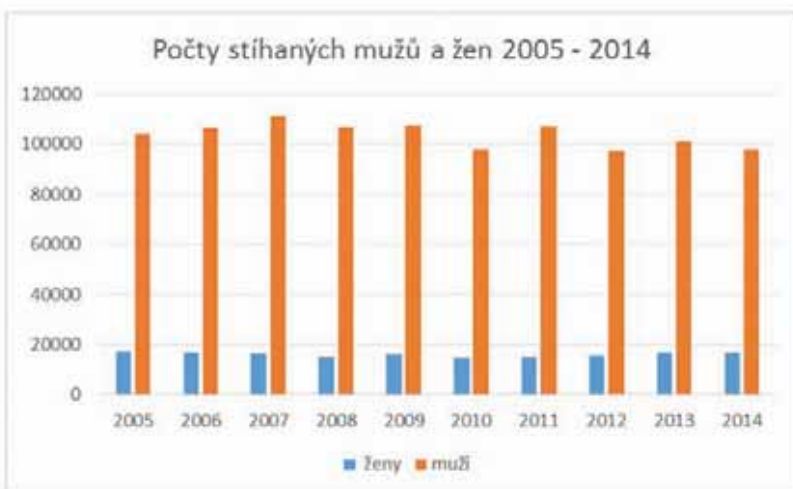

srovnání s muži. U žen je také méně pravděpodobná skupinová kriminalita. V tabulce č. 2 jsou pro ilustraci tohoto tvrzení uvedeny souhrnné údaje trestné činnosti podle pohlaví a druhu trestných činů vycházející z ročenky vězeňské služby za rok 2014.

Přestože je trestná činnost u žen prováděna ve výrazně menší míře, než u mužů, má stále stoupající tendenci. Práce s odsouzenými ženami tak vyžaduje stále náročnější přípravu na jejich život ve věznici, a to jak po stránce samotného výkonu trestu, tak i aktivit a činností, které je budou provázet v průběhu doby uvěznění, i po jejich propuštění na svobodu. Specifická práce s odsouzenými je mimo jiné i tématem sociální andragogiky (a působením andragogů ve vězeňských zařízeních), která jak uvádí Veteška, (2015, s. 46) se zabývá sociálně edukačním působením na rizikové, marginalizované a sociálně znevýhodněné skupiny dospělých a na specifické cílové skupiny vyžadující zvláštní péči a pozornost. Tito jedinci mohou trpět sociokulturní deprivací, např. když žijí v podmínkách nepodporujících jejich intelektový, duchovní, mravní a citový rozvoj. Tím dochází k deformaci jejich vztahových či morálních hodnot a postojů.

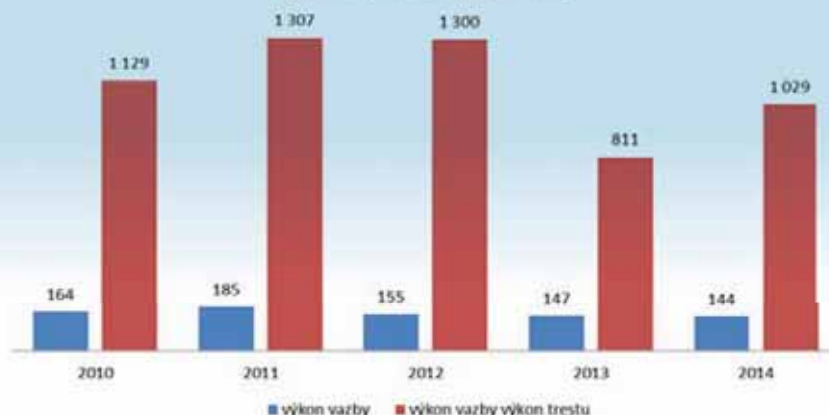
Základem tohoto výchovného působení (resocializací) by se měly stát individuálně vytvářené programy a důkladná příprava vězňů na normální život. Recidiva by díky tomu měla klesnout k padesáti procentům. Když se podaří vězně přesvědčit, že je lepší žít řádný život, ochráníme tím společnost. Je to podobné jako ve škole – učitel má třicet žáků, může někdy být i demotivovaný, protože ho doopravdy poslouchá jenom jeden. Ale také si neřekne, nebude učit. Totéž nemůže říci odborník, který pracuje s lidmi ve výkonu trestu odnětí svobody. Určitě platí, že resocializace není levná. Ale je to pořádně levnější než řešit následky, vysvětluje Veteška (2016, s. 20).

U ženské kriminality sledujeme na rozdíl od mužů vyšší výskyt latence, což je dáno stupněm závažnosti deliktů. Ženy také mnohem intenzivněji vnímají riziko odhalení i následnou sankci a mnohem častěji než u mužů, se u nich vyskytují zhoršené psychi-

Počet žen, které vykonávají výkon trestu odnětí svobody ve věznicích, bylo v roce 2014 celkem 1029 z průměrného celkového počtu vězňů osob (18 687) v ČR.

Vývoj vězňů žen
(stav vždy k 31.12. daného roku)

Trestná činnost podle pohlaví a druhu trestných činů (2014)

Trestný čin	Muži	Ženy	Celkem
zabití	5	1	6
zkrácení daně, poplatku	153	9	162
násilí proti úřední osobě	234	2	236
zneužití pravomoci úřední osoby	14	1	15
podplácení	14	2	16
obecné ohrožení	33	2	35
nedobrovolné ozbrojování	252	3	255
hanobení národa, rasy,...	4	0	4
výtržnictví	1044	17	1061
týrání zvířat	3	0	3
šíření pornografie	19	1	20
zanedbání povinné výživy	824	40	864
týrání svěřené osoby	65	15	80
vražda	1048	106	1154
ublížení na zdraví	575	7	582
těžké ublížení na zdraví	592	30	622
ublížení na zdraví z nedbalosti	16	0	16
těžké ublížení na zdraví/usmrcení z nedb.	134	5	139
omezování osobní svobody	100	4	104
loupež	2500	87	2587
vydírání/sexuální nátlak	755	16	771
porušování domovní svobody	2595	80	2675
znásilnění	469	7	476
pohlavní zneužití	160	7	167
krádež	7162	482	7644
neoprávněné držení platební karty	1364	118	1482
podvod	1210	116	1326
úvěrový podvod	365	35	400
přijetí úplatku	12	0	12
maření úředního rozhodnutí	2366	107	2473
násilí proti skupině obyvatel	80	5	85
zpronevěra	359	40	399
celkem	24526	1345	25871

ké stavy, jako je deprese, sociální deprivace či citová traumata spojená s pobytem ve vězení. Specifickým prvkem, který závažnost kriminality žen umocňuje, je to, že žena jako matka je nejdůležitějším činitelem ve výchově dítěte a výkon trestu její výchovné působení znemožňuje. Oproti mužům tak ženy hůře snášejí pobyt ve věznici převážně kvůli silnému prožívání stresu z narušení rodinných vztahů a vazeb. Často jsou vystaveny fyzickému a sexuálnímu násilí. Ženy ve vězení jsou stále častěji násilnické a více užívají uklidňující a psycho-trpní léčiva.

Problematikou vlivu společenského prostředí na utváření osobnosti jedince a tím i na vznik případných kriminálních sklonů poukazují zejména teorie sociologické, které jsou součástí environmentalistického pohledu na kriminalitu, kterou chápou na základě empirických výzkumů jako sociálně patologický jev. Vycházíme-li z předpokladu, že ženy jsou skutečně méně kriminální než muži, viz kriminální statistiky, dá se využít k vysvětlení tohoto jevu teorie sociálních rolí a teorie sociální kontroly.

Zdroje:

BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K.
Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti.
Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2007. 15 s.
ISBN 978-80-7338-063-2.

VETEŠKA, J. Mediace a probace v kontextu sociální andragogiky.
Praha: Wolters Kluwer, 2015. 46 s.
ISBN 978-80-7478-898-7.

VETEŠKA, J. Na recidivu některých vězňů je lék, vzdělávání.

Rozhovor Julie Hrstkové.
Hospodářské noviny, 11. 2. 2016, s. 20. ISSN 0862-9587

Měsíčník Českého statistického úřadu Statistika a my, vydání 03/2015

Statistické údaje (graf) jsou čerpány z internetových stránek Vězeňské služby České republiky. Statistické ukazatele [online]. C2015, [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/za-kladni-informace-4/vybrane-ukazatele-ve-vyvoji-10189>

Údaje o trestné činnosti podle pohlaví a druhu trestných činů uvádějí Statistické přehledy kriminality za rok 2014. Policie ČR [online]. 2014 [cit. 2013-08-26]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx>

Monika Králová

Workshop v Rýnovicích přinese odsouzeným nová pracovní místa

RÝNOVICE 12. dubna (VSCR) – V úterý 12. dubna 2016 se ve Věznici Rýnovice konal Workshop k zaměstnávání odsouzených. Těto vydařené akce, jejímž cílem bylo získat pro odsouzené více pracovních míst, se zúčastnilo 46 osob, z toho 22 zástupců firem, což pro věznici znamená 22 potenciálních zaměstnavatelů.

Workshop zahájil úvodním slovem ředitel Věznice Rýnovice Vlastimil Kříž, který zdůraznil význam celé akce. Hovořil o významu práce pro vězněné osoby, které si zařazením do zaměstnání udržují, ale v mnoha případech nově získávají pracovní návyky. Odsouzení tak mohou účelně využít čas ve věznici a společně se vzdělávacími a terapeutickými programy se tak připravovat na nový a snad lepší život. Informace o zaměstnávání vězňů ve vězeňské službě, jejich výhodách i nevýhodách předali potenciálním zaměstnavatelům zástupci generálního ředitelství VSCR. Se zajímavými příspěvky zde

vystoupili i zástupci probační a mediální služby, úřadu práce, Magistrátu města Liberec a Centra pro podporu podnikání. Ve druhém bloku zaměstnanci Věznice Rýnovice seznámili přítomné se specifiky zaměstnávání, ale i vzdělávání vězňů v rýnovické věznici. Velmi zajímavé byly příspěvky současných zaměstnavatelů, kteří se podělili o dosavadní zkušenosti se zaměstnáváním odsouzených. Na závěr měli všichni možnost podívat se na dvě pracoviště ve střežené části věznice a pohovořit s vězni. Z příspěvků, které zazněly v závěrečné diskusi, bylo zřejmé, že se patrně podařilo u řady zúčastněných oslabit mýty a předsudky, které často zaměstnávání vězňů obestírají.

Jaroslav Kindl

Vzpomínka na nedožitý jubileum podplukovníka v. v. Jana Bohdana

Dne 25. 1. 2016 by oslavil nejstarší bývalý zaměstnanec Vazební věznice Litoměřice pan Jan Bohdan kulatých 95 let svého života. Bohužel, den před tímto jubileem, dne 24. ledna 2016, po dlouhé nemoci Jan Bohdan v Litoměřicích zemřel.

Rád bych se jménem příslušníků a zaměstnanců Vazební věznice Litoměřice prostřednictvím našeho časopisu České vězeňství s pplk. v. v. Janem Bohdanem rozloučil a zároveň tak uctil jeho památku.

Jan Bohdan se narodil 25. ledna 1921 v Klučárcích u Mukačevo na Zakarpatské Rusi. Vzhledem k ekonomické situaci rodiny musel ještě v dětském věku nastoupit do zaměstnání. Po Mnichovu 1938 okupovala část Zakarpatské Rusi, do které spadala i rodná ves Jana Bohdana a okresní město Mukačevo, maďarská armáda. Přímá zkušenost s metodami maďarských okupačních orgánů se stala hlavním důvodem jeho osudového rozhodnutí utéct do sousedního Sovětského svazu. Jan Bohdan přešel hranici 14. listopadu 1939 ve skupině se čtyřmi dalšími podobně smýšlejícími krajany, ale pak přišlo zklamání a velké rozčarování. Jako cizinci byli zatčeni, uvězněni a posléze po odsouzení na tři roky nucených prací odesláni do sovětského pracovního tábora-gulagu do oblasti věčné zimy – Murmansk. V nesnesitelných podmínkách, za velkých mrazů, s minimálním přísunem jídla musel pracovat na stavbě transsibiřské železnice. Přežít v gulagu bylo prakticky nemožné.

V únoru 1943 dostihla Jana Bohdana výzva adresovaná všem československým občanům v bolševických pracovních táborech, aby se hlásili do našeho samostatného praporu v SSSR. Po dlouhých letech strávených v pekle komunistických lágů

rotmistr
Jan Bohdan
15. července 1945

rů bylo pro něho srdečné přivítání v Buzuluku velmi silným zážitkem. Po ukončení základního výcviku v květnu 1943 byl přidělen do 5. náhradní roty, se kterou odcestoval do Novochapjorska, kde se reorganizovala brigáda. V rámci pokračovacího výcviku byl Jan Bohdan jako mířič přeřazen k obsluze houfnic ráže 122 mm. Pod vedením generála Ludvíka Svobody se zúčastnil bojů u Kyjeva, Charkova, Lvova, Bílé Cerkve, Žaškova, Jasla a na dalších místech a v neposlední řadě též bojů o Dukelský průsmyk. Tam byl již po druhém zraněn.

Za všechna tato utrpení obdržel mnoho vyznamenání a pamětních medailí, kterých si velmi vážil, protože jen on sám věděl, jaká utrpení se za nimi skrývala. Demobilizace se dočkal 1. února 1946. Po odchodu z armády zakotvil Jan Bohdan v Litoměřicích a celých 30 let, od roku 1946 až do odchodu do důchodu, pracoval na různých funkcích v litoměřické vazební věznici.

Až do vysokého věku se zúčastňoval společenského života, zajímal se o dění na svém bývalém pracovišti, byl členem Československé obce legionářské. Vždy měl rád lidi a nikdy na ně nezanevřel.

Jeho životní krédo znělo: „Nejdůležitější je svoboda, když je svoboda, je všechno!“ A tento životní sen o svobodě se mu vyplnil.

S úctou a vděkem jsem si dovolil připomenout životní dráhu tohoto vzácného člověka. Vzpomínáme s vědomím vděčnosti, úcty a pokory.

kapitán
Jan Bohdan
1. května 1971

ARMÁDA – POLICIE – IZS – VĚDA A VÝZKUM – PRŮMYSL

Dlouhodobý projekt na podporu zájmů českého průmyslu, orgánů státní správy, vědy, výzkumu a vzdělávání v oblasti obrany a bezpečnosti.

FUTURE FORCES FORUM

Mezinárodní platforma pro trendy a technologie v obraně a bezpečnosti
www.future-forces-forum.org

- 12. ročník mezinárodního bezpečnostního veletrhu
- 200+ vystavovatelů
- Statické i dynamické ukázky
- Účast mezinárodních organizací, vlád, bezpečnostních složek, průmyslu, vědy a výzkumu, předních představitelů v oblasti obrany a bezpečnosti

- Voják budoucnosti: Současné i plánované projekty a zkušenosti z používání
- Zbraňové systémy, optika, senzory, maskování
- Schopnost přežít: připravenost vojáka, jeho ochrana a odolnost
- Mobilita, komunikační prostředky (C4I), napájení a konektory

- Klíčové geografické informace určené pro bezpečnostní síly a organizace
- Geografická podpora národní obrany a krizového řízení
- Moderní trendy v hydrologické a meteorologické podpoře ozbrojených sil a státní správy
- Budoucí výzvy a příležitosti v oblasti Globálních navigačních satelitních systémů (GNSS)

- Strategická a komplexní ochrana proti zbraním hromadného ničení (OPZHN)
- Neutralizace ZHN, protiraketová obrana, kybernetická obrana
- Civilní a vojenská spolupráce v OPZHN, systémy včasného varování a hlášení
- Věda a výzkum, ZHN - zdravotnická protipatření, ochrana zdraví ozbrojených složek

- Civilní a vojenská spolupráce v kontextu OPZHN, modelování a simulace
- Hrozby ZHN - terorismus, kybernetická bezpečnost kritické infrastruktury, toxické průmyslové materiály, podpora vojsk (CBRN Reach Back)
- Použití robotů, dronů, nové projekty vědy a výzkumu v oblasti OPZHN

- Zdravotnická opatření v oblasti OPZHN - inovativní přístupy v oborech toxikologie, farmacie, radiologie a dalších
- Polní medicína - pokročilá první pomoc, techniky resuscitace, technická a materiálová zabezpečení, robotika
- Věda a výzkum v oblasti zdravotnické podpory, mobilní laboratorní technika a vyhodnocování

- Budoucí hrozby, výzvy a příležitosti v oblasti pokročilých robotických systémů
- Robotické roje a autonomní systémy - výzkum, vývoj a (budoucí) použití
- Modelování a simulace inteligentních systémů, umělé inteligence, zajištění bezpečnosti při jejich používání, dopady na společnost

- Národní a mezinárodní pohled na budoucí rozvoj logistiky a souvisejících technologií
- Série logistických cvičení "Capable Logistician"
- Informace o probíhajících a budoucích projektech, akvizičních plánech, možnostech využití nejnovějších technologií, materiálů a řešení
- Spolupráce s průmyslem

- Kybernetické hrozby a trendy
- Hybridní války
- Ochrana kritické informační infrastruktury
- Krizový management
- Bezpečnost cloudu
- Kybernetická bezpečnost a obchodní příležitosti

Projekt je organizován za podpory a úzké spolupráce s Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR

www.future-forces-forum.org

